1254.

„Compendium Legationis J. JMP. Stanisława Małachowskiego" posła do Turcji 1698-1699. XVIII w.

K. 24.

Nº Inv. 1254.

Compendium Legationis Iasnie Wielmoznego Imsci Pana Stanisława Małachowskiego Wdy Poznańskiego od Nay-Iaśnieyszego Krola Imsci y Stanow Rzeczypospolitey Polskiey ad tractandam pacem do Porthy Othomanskiy Deputowanego Kommissarza Plenipotenta Posła extraordynaryinego Wielkiego Zułkowskiego Rybczowskiego etc. Starosty.

1254

Deus Optimus Maximus et misericors

Ktoremu w Troycy S. Iedynemu wieczna cześć y chwała

Sub auspicijs Nayiaśnieyszego Krola Imsci Augusta Wtorego Szczęśliwie Nam Panuiącego

Za medyacyą Naiaśnieyszego Wilhelma Trzeciego Krola Imsci Angielskiego Przenayposwięcieyszych Stanow Generalnych Złączonych Belgium Prowincyi, a przez dzieło swoich Iasnie Wielmoznych Ichmsciow PP. Wilhelma Paget Barona de Beaudesert Angielskiego. Iakoba Colliger Ordinum Generalium foederati Belgij Kommissarzow Plenipotentow Extraordynaryinych Posłow Wielkich, ad hunc actum mediationis miedzy Porthą y Chrześcianstwem całym Ordynowanych Opera et Studio Iasnie Wielmoznego wyzey wspomnionego Imsci P. Pa Wdy Poznanskiego Naiaśnieyszym Panstwem Polskim wiecznemi nienaruszony czasy Stanął Pokoy w Syrmiey pod Karlowicami Die Mensis Januarij in Anno 1699 działo się.

Relacia

Iako predko doszła wiadomość o reassumpcyey traktatow pokoiu Chrześcianstwa z Porthą Othomańską, tak zaraz iniunctum do Nayiaśnieyszego Krola Imsci Nomine Rady Rzeczypospolitey I. W. Imsci X. Nominatowi Kiiowskiemu Ablegatowi Extraordynaryinemu circa latus Cesarza Imsci

1.254

a Wiedniu Rezyduiącemu aby promowował dulcem recordationem Sacri foederis
iakoz non distulit Imsc Xdz. Ablegat kiedy punctuatim proposuit desiderium
Naiaśnieyszego Krola Imsci y całey Rzeczypospolitey

1mo Desiderat Serenissimus Rex Dnus meus Clementissimus ut cursus Praedicti tractatus Pacis non aliter per ministros mediantium potentiarum absolvatur nisi praevia semper Communi notificatione neq momenta rerum resolvantur ad illos terminos per quos punctum illud Sacri foederis nec pars sine parte tractatum ineat rescindari videat quare iniunctum mihi est quatenus securitatem Scriptotenus à Sacra Caesarea Regiaq majestate obtineam

2do Reveniam sub manu ministrorum mediatricis potentiae pro alijs partibus sat favorabiles concertari videns Conditiones S. R. Majestas in summis votis habet retractatis pro Polonia Conditione non tantum cruda sed et crudeli, in qua Camenecii demolitio sit absoluta. Testari enim Dnum Sermum Regiam Mttem Dnum meum Clementissimum et integrum Senatum Nomine Reipublicae non modo demolitione sed neque saltem totali restitutione Camenecii neq possessione Moldaviae acquietandos fore. Quo ad primum respondet Sacra Caesarea Regiaq Majestas haud alias prose quam pro foederatis suis hactenus conditiones stipulato est integrum illis manet in ipso Congressu proponere, quas temporum et praesenti rerum statui judicarent accommodatas esse quibus obtinendis Omnem desiderabilem rationis conformem operam et auxilium à Sacra Caesarea Regiaq Majestate Sermus Poloniarum Rex et inclita Respublica sibi polliceri quamob Non videt S. Caesarea majestas causam datam obquam Serma Regia Majestas novam ac superfluam per scriptum petat obligationem

Intermisso tertio quo ad quartum, gdzie o naznaczeniu bliższego traktatowi mieysca agebat Rzeczpublica: Non videt Sacra Caesarea Regiaq Maiestati et Amo Veneto cum propositionem contra mediatorum mentem reijciendam. Proinde Omnino confidit Sacra Caesarea Regiaq Majestas fore ut Serma Regia Majestas consideratis pro summa sua prudentia urgentissimis rerum temporumq circumstantijs huius acceptationi loci assensum suum praebeat, ibiq plenipotentiarios suos sufficienti mandato instructos circa decimam 5tam mensis proximi Thris [illegible] esse iubeat tum de ijs quae Comparationis neglectu in posterum deterius evenire possent S. Caesarea Regiaq Majestas respondere non queat

Więc ad talem dworu Wiedenskiego declarationem Naiaśnieyszy Krol Imsc Pan nasz

Miłościwy

27

Miłościwy złożywszy senatorską radę die 25. augusti ad functionem tractandae Pacis
J.W. Jmści Pana Wdę Poznańskiego wezwał, który ad mandatum Pana Dnie 3tia 4bris
we Lwowie stanął, miał dni dwa ad parandum iter, potym odebrawszy instrumentum
autenticum et corroborationem plenipotencyą, limitatae concessae facultatis instrukcyą
z Kancellaryi Koronney pod Pieczęcią Litewską ponieważ Koronney niebyło Ru=
szył ze Lwowa 4. 8va 4bris tedy prosto na Stryy, tuszącemu tam stanął pano=
eiusdem Octava z tegoż miejsca widząc rzecz niepodobną puro termino przyszło na
mieyscu traktatowi naznaczanym stawać, kuryera wyprawił z listami obiuam Plenipoten
tialis caesaregis prosząc jeżeliby dniem albo dwiema spóźnił czasu tedy aby Jchmść ma
jąc considerationem Sacri foederis inchoationem actus pociągneli dokładając że
nieomieszkanie rzeczą stawai będzie, potey expedycyey zaraz przy Latarmiach wiechał
in loca augusta, na których przebycie dni z nocami złożywszy częścią końmi, częścią
wołowym zaprzęgiem, częścią gdzie Stoczyste przyrazdu bronity mieysca piechotą wo=
zy rzebnym ludziom tamteyszym zebranym powierzywszy pomocy pasuiące się z Ska=
łami Gurami Potokami Rzekami fortissimo przebywał conatu tandem 11 eius=
dem grave pondus sentiens laboris stanął w Muchaczewie, tam fesso corpo=
ri dawszy momentum quietis ruszył do Tokaia traktem mimo Ungwar przez Po=
toki mieyscami bagnistemi znaciąc sam sobie in deserto drogę mosty budując przeprawy
wyrobiąc do tegoż mieysca przybył wieczorem d. 14. Eiusdem Tam porzuciwszy
konie wozy y inne ciężary rozłożywszy Pocztą do Tokaia aż do Stryia z Kay=
taryey tey litera committabat. W nocy cum assistentibus wsiadł na Pocztę tra=
ktem na Agryą, usiłował do Budy dzienney ani Nocney drodze non impediendo
godziną tam przed wieczorem. d. 16 Eiusdem stanął. Gdzie zastawszy tegoż
Kuryera którego ze Lwowa wyprawił był obiam Caesarskim Posłom, tera=
domość wziowszy że jeszcze wyiazd non determinat w Wiedniu. Nie mieszkaiąc
tegoż Kuryera ruszył do Wiednia z listami do Jmści Xdza Nominata Kijowskiego
prosząc go quo sit ratio tak nierychłey expedycyey Caesarskich Posłow, Nam zas tak
krótkiego naznaczenia czasu powracaiącey Kuryer nescit quo fato responsa zgubił
temu naznaczywszy iustam debiti poenam przez Jmści Pana Starostę Brzehowskiego dał
list do Jmści Xdza Nominata Kijowskiego, drugi do Caesarza Jmści rekommendu=
jąc interessa Polskie de tenore tali.

Sacra Caesarea Regiaque Maiestas

Domine Dne Clementissime

Dum hic in Regno et ditionibus Mtis Vrae Caesareae Regiaeque aperior diem

decretoriam

decretoriam ferreæ Sementis auream messem ex alma et fructuosa pace allatura est, ne fas putavi præterire silentio debitum Mtis Cæsareæ Cumq demississimum cultum et venerationem quam primo Orbis Principi et tam Majestate quam gloria Nominis inter mortales Summo tribui et exhiberi decet.

Quod ut prius reipsa quam verbis testarer; quam à S. R. Mte D. M. C. ad tractandum hocce Simultaneæ pacis negotium Plenipotentiarius Nominatus sum eo fere momento ad locum à Mte Vrã congressui præfixum, compendiosa expeditione me contuli rem satis difficilem Dei gratiam assecutus sum, ut in tam arcto tempore superato die noctuq ineluctabili Carpatho et emenso arduo Nimis itinere Excellentissimos DD: Plenipotentiarios Mtis Vræ huicusq prævenerim integrumq jam hic Octiduum agam ideq Omne ut instantaneam hac super re Mtis Vræ requisitionem promptitudine obsequij implerem. Nihil superest nisi humillime supplicare Mti Vræ id quod dubitare nefas esset ut in futuro Deo volente congressu rem Polonam eo animo et cura Mtas Vra complecti et fovere dignetur quam Nobis à pietate Mtis Vræ inter Principes Christianos rara, et propensa semper in Regnum hoc voluntate, Nunc vero sacro æterni nequi vinculo aucta et obstricta, tum à qualicumq hactenus nro in Mtem Vram merito pollicemur Crescet inde Mtis Vræ immortalis ad orbis famam gloria dum palam fiet non minus Commune quam proprium negotium à Mte Vra promoveri sociaq belli post strenue novatam operam circa percipiendos eiusdem belli fructus minime deteri. Firmabitur itaq seculorum labori indissolubilis nempe hic quo nihil hosti funestius Christianarum potentiarum nexus unde Pax firma solida et non suspecta speranda aut si bello iterum et armis res agenda erit, promptas iterum manus nostras et socia tela Mtas Vra famulari sibi videbit, non pœnitebitq nos prius in hoc bello obsequijs Mtis Vræ quam proprijs commodis sanguinem litavisse. illo præsertim tempore dum Camenecum et vicinæ inimicæ Provinciæ nihil hosti à Nobis metuentes, adeoq nihil adversum vim nostram provisum habentes facilem potestatem nostram concessissent, aperuissentq tunc viam levi negotio promovendi arma in interiora Othomanici Imperij. Cujus quidem favoris et gratiæ quam à Mte Vra iterum atq iterum expecto eo magis certus et securus sum quo profundius devotam erga S. C. Regiamq Mtem Vram S. R. Mtis Dni mei Clementissimi Mentem et animum inspexi adeoq gratam eorundem vicem à Mte Vra rebus meis facile polliceor. Quid reliquum est Mti Vræ immortalis gloriæ fastigium diuturnum S. R. Imperij et Regnorum subjectorum Moderamen Augustissimæ domus florentissimæ incrementa continuam ex communi hoste triumphorum seriem almæ decoriq pacis virentem Oleam. ex ea qua præ cæteris in Mtem Vram feror animi et submissionis devotione exoptans Augustam tandemq triumphalem manum

manum Mtis Vrae recenter exosculor.

A Że przez Niedziel dwie nikt o uwiadomieniu z Polskiey Napisał do Graffa à Thnar Generalnego w Wiedniu Pocztmagistra rekommenduiąc listy na Pocztach z Polskiey, y do Polskiey idące de tenore tali.

Excellentissime et Illme Dne.

Quamvis minime dubitem ita esse ubique Postarum perditiones S.C. Regiaeque Mtis Vrae literarum securitati ab Excellentia provisionem ut quilibet instituto hoc publico commercio commode et certo frui posset. Memor tamen ante sex circiter annos, dum in simili functione tractandae pacis cum Turca in Hungaria morarer imputatum mihi fuisse et occasione deperditorum in Posta literarum me concernentium, quod eas singulari recommendatione à die ingressus mei in Regnum hoc Excellentiae Vrae non insinuaverim. Facio id in praesentiarum cum debita in Personam Excellentiae Vrae tot meritorum plenam observantia et cultu exinde rogans quatenus ~~rogans~~ literas meas tam has, quam per Viennam Cracoviam usque quam per Agriam et Toleainum in Poloniam dirigendas et illinc recipiendas habeo accuratiori diligentiae et curae Dominorum Postmagistrorum ne deperdantur in Postis recommendare digneris. Quod quo magis iustitiae et aequitati consonum est eo faciliorem mihi ab Excellentia Vra ex rei successum polliceor; Non defuturus Excellentiae Vrae in Occurrentibus Mandatis cum promptis obsequiis et non segni obsequio manens.

Tymczasem powrocił Imść Pan Starosta Crehowski z Wiednia od Cesarza Imści responsu Niemaiąc, tylko od Imści Xiędza Nominata Kijowskiego przy którym Declaracyą Suscepti pacis fundamenti videlicet. ubi possidetis ita possideatis Przysłana y Plenipotencya Supremo ministro Excellmo Kinski Dworu Wiedenskiego od Cesarza Imści adhunc actu dana quorum sequitur tenor.

Plenipotentia pro Comite Kinski ad certam declarationem restricta Viennae 23. Junij 1698 Leopoldus III Notum testatumque facimus tenore praesentium Universis quod cum ad tractatus Pacis nos inter, Nostrosque foederatos ex una et excelsam Portham Otthomanicam ex altera partibus conciliandos per Srmi et Potenmi Magnae Britaniae Regis ordinumque Gnalium foederati Belgij Legatos mediationis causa in Turcia existentes via patefacta sit nos pro eo, ac Negotium tam salutare Xrae ex parte promovere cupimus. Illustri et Magnifico fideli Nobis dilecto Francisco Udalrico Comiti Kinski aurei Velleris Equiti Consiliario Nostro Intimo Camerario et Supremo Regni nostri Bohemiae Cancellario plenam et amplam facultatem ac potestatem dederimus et concesserimus pro ut hisce animo bene delibera-

bene deliberato damus et concedimus ad Scribendum et Sigillo Suo muniendam declaratio-
nem. Cui et inclita Reipublicæ Venetæ in Aula Nostra legatus ad hunc actum Speciali man-
dato constitutus Chyrographum apposuit et Sigillum Suum impressit, quaq dictis legatis
Mediatorijs datur potestas declarandi pro accepto et stabilito Nrô et prædae Reipub: Venetæ
nomine cum Juris fundamento Universalis pacti Seu Regula uti possidetis Eiusdemq
pro fæderatis nostris Scilicet Serenissimis et Potentissimis Rege et Repub: Polona
nec non charo et Magno Duce Moschouiæ utiliter Stipulandæ eo fine et adiecta conditi-
one ut Simul Eodemq passu Similem declarationem acceptati fundamenti prædi. uti possi-
detis pro Nobis Nostrisq fæderatis Portha Othomanica pro Sua parte faciat, et tradito pariter
per Plenipotentiarios Suos Simili declarationis Instrumento, quam primum loco destinato ad
Congressum procedatur in quo Sub auspicijs receptæ mediationis eius legatorum Officijs
mediatorijs per Plenipotentiarios partium belligerantium Sufficientibus mandatis, ab
utrinq instructos, de Omnium et Singulorum Fæderatorum rationibus Seu interessent
uocantis agatur tractentur promittentes in Verbo Nostro Imperatorio et Regio, quod
quid quid declaratione ista per prædictum Plenipotentiarium Nostrum obsignata continet-
ur id Omne ratum firmumq habere Velimus et debeamus. harum Vigore literarum manu
nostra Subscriptarum et Sigilli Nri Cæsa appressione munitarum quæ dabantur Viennæ
23. Junij 1698.

Declaratio Plenipotentiariorum Sacræ Cæsareæ Majestatis et Reipub. Venetæ Vien-
næ 23. Junij 1698. Nos infra Scripti Ministri à Sermo Potentmo et Inuictissimo Dño
Dño Leopoldo Romanorum Imperatore Semper Augusto ac Germaniæ Hungariæ Bohe-
miæ, Dalmatiæ, Croatiæ Sclauoniæ Rege archiduce Austriæ Duce Burgundiæ Brabantiæ
Styriæ Carynthiæ Carniolæ Marchione Morauiæ Duce Lucemburgiæ ac Superioris et In-
ferioris Silesiæ Vitembergæ et Techiæ Principe Sueuiæ Comiti Habspurgi Tyrolis
Ferretis Kyburgi et Goryliæ Landgrauiæ Alsatiæ Marchione S. R. Imperij Bur-
gouiæ ac Superioris et Inferioris Lusatiæ Dño Marchiæ Sclauonicæ Portus Naonis et Sali-
narum atq etiam à Srma Venetorum Repub: Sufficienti authoritate et Plenipotentia
muniti Notum facimus Omnibus et Singulis quorum interest vel interesse potest vigore
præsentium, quod ubi Simul et Semel Eodem Passu Porta Othomanica Sine Omni limitatione
et exceptione aut etiam reseruatione pro Sua parte illam Inter Imperatores Romanos Eorumq
gloriosissimos antecessores ex una et Turcarum Imperatores Eorumq gloriosos antecessores, ex altera
parte haud interrupta obseruantia receptam et usitatam Regulam uti possidetis ita porro
possideatis, pro ælissime memorata S. C. et R. Mte nec non Serenissima Venetorum Repub:
Eorumq Serenissimis et Potentissimis Dñis Dñis Fæderatis Rege Scilicet et Republica

Polona

Polona atq etiam Charo et Magno Duce Moscoviæ edito receptarum utrinq Mediationum Excell^mis D^nis Legatis Simili instrumento Se acceptare et bona fide iuxta Pacta Conventa Se executuram ut prædictum declaraverit, tum quoq tandem regulam ex parte Alt^mæ et altæ prænumeratorum Nostrorum Dominorum Principalium acceptatam esse et Religiose exequendam fore ita declaramus ut Stabilito prius per has reciprocas declarationes prædicto Pacis Sanciendæ fundamento uti Possidetis ad Rationem temporis et Statum rerum, quem Dei infinita Misericordia tempore Pacis ad formam Induciarum Inter Augustissimum Romanorum Imperatorem, et Turcarum Imperatorem pro more recepto pertractatæ tum esse concesserit regulanda de Territorijs limitibus et terminis Imperiorum et Dominiorum definiendis locorum quorundam permutatione demolitione et evacuatione Omnibusq alijs quæ pro qualibet convenientia et Interesse cuiusq fœderati distincto Paci tum Sancitæ firmandæ perdurandæ deservire posse iudicabunt tractare et annuente Divina Clementia continuatibusq receptarum mediationum utriusq Excellentissimorum Dominorum Legatorum mediatorijs officijs per ministros ab utrinq Sufficienti authoritate et plenipotentia Instructos et Deputatos convenire fas Sit reservantes alt^mo et altæ prænumeratorum Dominorum Principalium Fœderatis Regi Scilicet et Reipubl: Poloniæ nec non Charo ac Magno Duci Moschoviæ et vigore iuris ex his reciprocis declarationibus Sibi qualiti pariq Sub Pacis Sanciendæ hinc inde pro ijsdem utiliter Pacto et acceptato fundamento uti possidetis, dicto illi congressui intervenire, atq etiam Sua cum Othomanica Portha Pacta Pacis, uti Augustissimus cum Romanorum Imperator et Ser^ma Resp^ca Veneta Stabilire valeant et firmare requirentes receptarum mediationum Excell^mos D^nos Legatos ut declarationem nostram observantis tamen et prius verificatis ex parte Porthæ Othomanicæ Supra positis Simultanei ad hanc declarationem Processus et recepti Similis Instrumenti Nobis ad effectum contrahendæ Dominorum Principalium obligationis huc remittendi circumstantijs Porta Ottomanicæ insinuare atq etiam extradere non gravaentur: In quorum omnium Fidem præsentem declarationem Subscriptione manus propriæ et appositione nostri Sigilli Naturalis firmavimus et corroboravimus. Datum Viennæ 23. Junij Anno 1698. Franciscus Comes Kinski Carolus Regni Eques.

W tey tedy dellaracyey zwaszywszy essentialia, ktoreby interessom Polskim nasty quam maxima damna, et læsionem Fœderis Sacri, ktore vetat in cum sensum. Quod in Societate ista belli Offensivi et defensivi permanentes partes nullo modo et prætextu Seorsive

Seorsive etiamsi Opima Optima et maxime favorabilis alterutri illarum oblata esset acceptare debeant pacem nisi Simul et Semel in eandem pars utraq consenserit Eandemq acceptaverit. Et In foedere cum Sermo Sro Meschorice No Alto caveretur ne una pars Sine altera nec inconferentias de tractanda pace Sine unanimi consensu nec tractare quidquam nec inire audeat. Idalisie Imsci Pn Wojewodzic pa Mediatorow cum manifestatione Ze to fundamentum Pacis inscio Sermo Rege et Republica Nra od Dworu Cesarskiego przyjete iest aggravans et contrarians Propositioni Polskim de tenore tali.

Excellentissime et Illustrissime Dne
Dne et Amice Colendissime

Postquam in has partes ex mandato S. R. Mttis Dni mei Clementissimi et Reipublica Poloniarum, ad instantaneam requisitionem Sacrae Caesareae majestatis prostarum me compendio contulissem immineatq Tractatus Pacis inter Foederatam Christianitatem et Portam Ottomanam. Sub cura et Moderamine Excellentiae Vrae partium mearum duxi deferendi Excellentiae Vrae tum qui non par est cultum meq et rem Polonam fautoribus eius mature insinuandi. Queri me adhoc et protestari coram Excellena Vra necessum est unquam Sermum Regem Dnum meum Clementissimum et Rempublica Super acceptatum Nomine nostro fundamentum pacis Uti possidetis Consensisse, imo laedi per hoc Divinum humanumq Jus violari Pactorum Fidem Sacramento vallatam Cerumq Cardines Subverti cum gravi doloris Sensu Excellena Vrae defero. Cum enim praecipuo et fundamentali Tabularum articulo cautum et vetitum Sit ne partes in Societate permanentes ullo modo et praetextu etiamsi Opima et maxime favorabilis Pax alterutri illarum esset oblata Seorsive tractatum inEat Nihilominus praedictum fundamentum Pacis quod Substantiam totius rei comprehendit, non modo inconsultis et inscijs Nobis, Sed etiam Nomine Nro acceptatum est ita ut Si Deus avertat praejudiciosissima haec Conventio Subsisteret, quid reliquum mihi ad tractandum in Congressu restaret, nisi legem ab alijs latam accipere et conficere tractatum. Sed alieno arbitrio confecti necessitatem pati. Hoc itaq Excellentiae Vrae cum Solennima Nomine S. R. Maiestatis et Reipublicae protestatione deferendum volui Orans et obtestans. Excellena Vra ut pro Summa prudentia iter eam hanc moderari velit, quatenus non breve aliquod et fatale potius Christianitati respirium, quam vita et Solida pax caro nimis ematur. Nihil enim hosti magis gratum

gratum et magis notivum accidere potest, quam id Deus avertat, quod nisi Satis et modico hoc pretio labefactatum et magna parte suis ligamentis Sacri foederis negum dispoliat, tantusq Seculorum labor brevissime et in fide Pacis senecimo corrumpatur Sed et ad gloriam Sermi Magnae Brytaniae Regis tum ipsius Excelentiae Vrae uti Magni Suae Maiestatis ministri Summam prudentiam pertinet tale à Se Sub auspicijs tanti Regis confici opus quod prosit in posterum non absit Christianis rebus quod conivratas in perniciem hostes Christiani Hominis Gentes indissolubili vinculo adstringat non dissoluat, quod deniq non temporaneam et fluxam pacem Adduraturam aut Saltim tantis Sacri foederis munimentis vallatam efficiat. Id quod mihi eo fiducius ab Excellentia Vra polliceor quo magis notam et fama celebratam Excellentiae Vrae habeo prudentiam integritatem candorem et aequitatem Cuiusme meaq favoribus iterum atq iterum recommendo.

Na ten list żadnego nieodiorę responsu z którego mogłby być Rzeczom Polskim motywom tuszyć euentum inter spem et metum zostaiącey o stanie przed się żadnego sposoby piszę do Hana y Wielkiego de tenore tali

Iasnie Oswiecony X. Adzi Selim Gerei Wielkich Ord Krymskich y wiela innych Hanie. Moy wielce Msci Panie y Przyiacielu

Osobliwe dowody życzliwości y affektu Waszey Hanskiey Msci ktoryś narodowi naszemu Polskiemu zawsze swiadczył dały mi pochop odezwaniasię W. H. Msci Zu- ... w tey pozwaitney sprawie. Naiasnieyszego Krola Imsci Pana mego y Rzeczy Pospolitey traktatow pokoiu z Nayiasnieyszą Portą Ottomańską zalecaigę to dzieło moie Skuteczney pomocy W. H. Msci y proszę imieniem Pana mego abyś w tey okazyey pokazać się być dawnym Narodu Naszego Przyiacielem Sokolowicki przychylney chęci y faworu swiadczyc nam w tym W. H. Msci ... upewniam że na zawsze wdzięczen tego Pan moy y cała Rzeczpospolita będzie, ktory trybem Naiasnieyszych antecessorow swoich w dobrey przyiaznie żyć sobie z W. H. Mscią życzy Ostatek opowie Imsc Pan Gorhowski Sekretarz á listu tego oddawca, ktoremu abyś W. H. Msc we wszystkim zupełną dał wiarę wielce proszę. A teraz życzyc W. H. Msci przy zdrowiu iako nayleszym szczęsliwego powodzenia zostawam w Budzie 8ma Octobris Anno 1698

Celsissime Princeps ac Dne Dne Colendme. Quis fuerit Semper in Celsitudinem Vram Polonorum animus Satis etiam hac rerum tempestate, ubi difficillime id demonstrari potuit. Notum et prob

Notum et probatum esse Celsitudini Vrae puto Fuerant quae nos cum Celsitudine Vra non nisi sub hostili Conditione agere permittebant, sed non deerant etiam plerâq quae afflictae eius Sortis et Status Compassionem dicerent. Quod quanto melius patuisse Celsitudini Vrae non dubito eo majore fiducia spero ut sub tempus moderni cum Excelsa Porta Tractatus Pacis Si quid opis est in Celsitudine Vra favorabilem se nobis et rebus nostris proficuum demonstret. Quod uberius Nobilis Dnus Gorzowski Secretarius Celsitudini Vrae exponet cui et in Omnibus aurem benevolam praebere dignetur obnixe rogo Credere autem potest Celsitudo Vra quidquid nobis in eo casu favoris praestiterit memorem horum Omnium et gratam Poloniam fore Serenissimus vero Rex Dnus meus Clementissimus dabit prima Occasione Excellentiae eius [illegible] ali testimonia, ego peculiariter in tam aeternam obligationem manebo in perpetuum. Budae 4 Amu 8bris 1698

Te Listy za żadnym sposobem do uwiezione być niemogły ani przez Woyska Cesarskie ani przez insze [illegible] pograniczne Mieysca tedy afrędzio [illegible] zaleczone były bo by powrócily się cum Respon so od Xiążęcia Eugeniusza Hetmana Wielkiego Woysk Cesarza Imsci quorum tenor.

Excellentissime ac Illustrissime Dne mihi plurimum Observande

Porrexerunt mihi literae quas Excellentia Vestra per expeditionem duorum Nobilium sub Ima euntis ad me exarare sibi complacuit intellexiq. Eius ob necessitatem equorum quos nulli ad Gonium suum quam in fastiris Turcicis aptiores invenire posset me requirere voluerit desiderio proinde Excellentiae Vrae ego non deessem si non obstaret possum quoq propter securum nec non liberum transitum praedictorum Illorum Nobilium ex parte Turcica vel maxime Necessum esse, adeoq demandavi Dno Commendanti Petro Varadiniensi, eo impendere studium usquam primum exigentia praementionati passus obtineat nil magis exoptans quam frequentes consequi Occasiones quibus Excellentiae Vrae demonstrare possim Animum et Servitiorum meorum promptitudinem cordialiter permanens ex castris prope Sabba positis 4 Obris 1698.

Atim na ten list ktory ad Gubernatorem Postarum Pisany był in materia nadchodzących listow przyszedł respons po przedził list od Imści Xiężna Nominata Stijowskiego, w ktorym czym mentionem odesłanych przeszły Poczty listow z Polski et Paderum Infra Posta Angelskiego excerptorum że tedy Osterteyo apparuit Evidens intercepsio zaraz pisze itidem do Grafa Aphhar:

Excellentissime ac Illustrissime Dne Dne et amice observandissime

Praeterita Posta veluti fatidico metu impulsus supplicavi Excellentiae Vrae quatenus literas Ero ad me ex Polonia quam hinc in Poloniam a me communicantes peculiari et accuratiori diligentia Dnorum Postmagistrorum recommendare dignaretur, facto scilicet meo edoctus, dum hic in simili Rei ministerio existerem impegisse illos in errorem perditarum me concernentium

me concernentium literarum nunc jam mihi idem accidisse cum gravi non modo mea sed totius Reipublicae injuria apud Excellentiam Vram queror: Scribit enim mihi Illustrissimus Dnus Ablegatus S.R. Mtis D. M. C. dedisse ad me non modo proprias sed ex Polonia quoq annexas literas et quadam alia adjuncta quae ad manus meas nequaquam pervenerunt unde palam est tractari me hic eomodo non tanquam Legatum Foederati et Amici Regis sed tanquam suspectum aliquem Commissarium ac si hostilia contra Regnum hoc et non tantum Reipubl: negotium agitarem. Utrum haec illusione diffidentia et praesumptio contra amicam gentem, quae tantisper nulla alia quam Optimae et Sincerae amicitiae tot dispendiis dedit argumenta, data etiam nunc quotidie dubitare non possum fieri haec extra scitum et voluntatem Excellentiae Vrae tantumque nefas omnino aversari idcirco confidenter peto ab Excellentia Vra quatenus rem et Dnis Postarum Magistris indagare et in tantum ausum qui publicam fidem, qui Jus Gentium, ac deniq observatam hucusq internos sacro-sancto amicitiam aeterno vinculo adstrictam laedit et tollit severius animadvertere tollit facillis enim horum omnium inter Viennensem et Budensem Postarum Magistros saepe indagatio. Recommendo me iterum favoribus Excellentiae Vrae maneus.

Intra quod temporis spatium Bogacie Cesarskich Posłów 5. et 6ta 8bris przypłynęli na szaykach mimo Budę zatym septima eiusdem Moskiewski Poseł in persona itidem wodą na ciągnowszy Budy, ktoremu niedubitowanie przy oddaniu wizyty od Pana Imści oddał Ramoty. Imść Pan Wojewoda miał z nim konferencyą godzinę dobrą insinuando aby tak bądź większego Pokoiu Sonant Trakta conformiter w każdym punkcie zachowane były nayosobliwszy iednali circa tractandam pacem opowiedział że to iest nierozdzielny interes Polski z Interesem Państwa Cara Imści tyże potrzeba go iednostaynie promowować że kiedy iescze fundament pokoiu za nas przez nas in praeiudicium przyięty asseruował Imść Pan Wda Pan Poseł że we wszytkim się zno: sic dzie et uno ore una sententia mowic y czynic zechce ciąsom ponewidzwanie niedaiąc tegoż dnia zawie niedrugiey godziny rewizytował Imść Pana Wojewodę omnia quoq approbando o czym przedtym mowili. post expedita ceremonialia rozjechali się iadąc każdy ad locum subsistentiae scriptoterus declaratum to iest do Peterwaradinu zabierał się każdy tadem die po expediowaney poczcie Imść Pan Wda ruszył się Dunaiem na szaykach zwiezionym swoim nieuprzasem tydzień mimo soli intemperiem ventorumq plagas á tak stanął die 16 eiusdem po południu w Peterwaradynie, na ktorego przyiazd z obu strona fortecy armat miało po trzykroc nasy wyskzeleno, tamże zaraz oświadczył się z komplementem z Posłem Moskiewskim, tegoż momentu Imść Pan Generał Necem Kommendant tamtey fortecy z Sekretarzem mediatora Angielskiego powracaiącym od Posłów Cesarskich powitali Imści Pana Woiewodę, ktoremu gdy się wdał w rozmowe wyrozumiał iż Ichm Panowie Posłowie Cesarscy z Posłem Weneckim na tyd blisko pod Tetalem questorey mili od Peterwaradynu wysiedli spokoynie, bey przyiednicy zgadzaiąc z mediatorami przez Sekretarzow y Generała Nema korespondowaly. A gdy się to zapisuie ze ło Imści zu wezie przy szylny

Przy zwyczaym przez mnie Ostaniu Komplementom minozit do tąnge że na naznaczonym przez deklaracyę Dworu Londonskiego gdzie Omnium powien był bye confluxus et unanimis circa res Christianas accuratio Ichmś PP: Cesarscy Weneckim Posłowie sią contrarium tam legi positivae Sacri foederis quam expresse Ordinationi Cesarsa Imści retinentes in loco excogitato drugim tanquam Personis nagis nullo charactere munitis dant leges et Ordinem formant na co directe nie powiedziano nie komplement za komplement Nam prawda przynieśli Odium tam tym iniustitia uchorem Snadno było z początkow Negocyacyey Carlowicke Snadno z Pierwszego Kolligaioney Poselstwa rozumieć że ich przyiaźń vanam Spem niesie inanimis Lehraz się JMść Pan Wojewoda Secunderio do Ichmściów PP: [Posłów] Mediatorow cum plenissima et sufficienti informatione de Statu Rzeczy Polskich iterum atq iterum citra fundamentum Pacis manifestuiesię

Ad Legatos Angliæ et Holandiæ Litera conformis

Excellentissime et Illustrissime Dne.

Ex quo huc cum mandatis S. R. Mtis D. M. C et Reipublicæ Poloniarum ad conficiendum esse Simulstaneæ pacis cum Portha Ottomanica tractatum appuli intermittere volui quin meorum Studiorum promptitudinem & Vrae testarer imminentey eodem desiderato Pacis Tractatui favores et propensam in res Polonas voluntatem Excellentiae Vrae implorarem. Est enim quod me Genterteme meam gravi cura exercerat quae tametsi de Sacro Foedere prae ceteris optime meruit, nihilominus non modo insciis et postpositis Nobis; verum etiam Novum et acceptatum fuisse tale fundamentum Pacis. Quaeritur quod totam tractatus Substantiam involvit. quod neq a Nobis suscipi, nisi cum enormi laesione Reipubl: et iactura, neq a quopiam Novo modo Nostro sed proprio etiam Nomine citra scitam Nostrum declarari; uti cum gravissima Pactorum convulsione potuit Idqe est quod Excellentiae Vrae cum Summa animi amaritudine defero manens.

Kiedy Głose ludzka invida nostrae Sortis pilnie Interessow Polskich zważyło staranie, iakoz barziey zabieżeć mogło, tylko tych quorum mediatio suscepta znie chęcią proponuiące Mediatorom i z tote manifestuię Posła Polskiego o zmyśle zamach zepsowania traktatow tanti sudoris dzieła persuasia luho zło, ich nasz ma idea farbę przywiodła nie tylko do Sterytey Zawiętości Mediatorow, ale też ad extremam impolitiem. Za powtorną requisitią niedali przynamniey słownego responsu, a kiedy iuż niebyło Sposobu inszego, tylko cuncto consilio et opera trzymać by się z Posłem Moskiewskim należało. lecz y tam non defuit dolus bo iesz że

do Wiednia

w Wiedniu przyznawszy Caream Maiestatem Dini Mechowiae nastąpili Zeganeh ut disputet praecedentiam były przestrogi hac dere Imści Xdza Nominata Kijowskiego ale Imść Pan Woiewoda niełuszge abyrzecz niesłychana Nieprakty kowana ani pra-wa ani Słuszności niemaiące fundamentu Orin mogło emicy Considerowit przecież in vigilando rebus posłał do Ichmściów PP. Posłów Cesarskich, aby dimensurationem Mieysca Positionem Castrorum Ordinem et methodum lokowania się w Karłowicach Communikowali. Responsum że dadzą znać kiedy czas tego będzie. Interea prze-strzegli Posła Mesliewskiego, aby wprzód in locum designatum iachał et prohibi-tu possessionem capiat Imść P. Woda wiadomości wygląda, a tymczasem Poseł Mo-sliewski properavit ad metam, tandem nas też obwieszczono wyprawił zaraz Imć P. Woda Człeka swego znaiącego z siebie dobrze quis aptior honori locus. Że dwiema Obywatelami tamteyszemi dla zaprowadzenia na mieysce, ten posita in quadratum Castra zastawszy ex Opposito Cesarskich zabrał mieysce u Porucznika Woyska Cesar-skiego, który z ludźmi in assistentiam Posłowi naszemu był kommenderowany, tamże wziął kilku żołdatów posuitq circa possessum locum vigilias i tak niespodziewaiąc się żadnego impedimentu baiąc Mosliewski rozbite namioty cum denuntiatio-ne do Peterwaradynu powrócił. Po uczynioney od Niego relacyey Imść P. Woda cum Comitatu Poszyno z Dunaiem, a tenże człek zabrawszy quae Commoda ad locum powracał Possessum, gdzie inopinatam doznaie mutationem. Kiedy Poseł Mosliewski prze-strzeżony quis dignior locus zepchnąwszy Ludzi circa possessionem będących swoie namioty przestawić rozkazał, poczet był przeciwko temu osadzony szylwach y ten z ludźmi Officier niepozwalał, ale kiedy dano Ordynans ne dirimat litem Supersedo-wał. W tymczasie stanowszy u lądu wstępnie Imś P. Woda in Terra partuientem pacem, aż Occurrit człek iego wyprawiony wprzód dla rozstawienia namiotów do-noszące iż iest od Posła Mosliewskiewskiego de loco turbatus. W Wielkie Serce odważnego Pana. Wzruszała się in Comitatu Rycerska Ochota, ale że barziey motus praestabat componere fluctus, aniżeli impetuose friuolam incontrarium na potym sobie zrobić actionem, że kiedy nec viribus par, nec honori aemulus, a tak zapalone ingenti furore Serce placavit iudicium. Zdało się barziey dawszy Posłowi Mosliewskiemu pokoy re-dire ad frontem uskarżaiące się Ichmściom Panom Posłom Cesarskim na Officiera że szylwachowi recedere kazał pozwalaiące Occupare locum, przed tymiż manife-stował się przezennie solennissime de illata tam gravi violentia od Posła Mo-sliewskiego et enormi laesione honoru Pana swego, co cum admiratione Ichmść PP. Posłowie Cesarscy przyięli, ani chwaląc ani ganiąc temerarium ausum Dobroczai

Boska

Dobrze zas Beska ktora ludzkie zwykło protegere krzywdy sprawiło że Turcy na Zaiutz naparszym mieysca tego cum summa expostulatione przez Mediatorow, aby to mieysce naktorym lokowani Plenipotentiarij byli dla nich odstąpione było urgebant dla ktorych stracić musiało. y zemknelisię zwszystkiem Plenipotentiarij wszyscy ku Peterwaradynu na ten czas in satisfactionem przysłali Ichmść Panowie Posłowie Cesarscy Graffa Marsilego Consiliarium Legationi adiunctum deklaruiąc, aby primus in secundis Castris obierał sobie Imć Pan Woiewoda mieysce stetit na tym. tegoż momentu prawie dla odebrania mieysca wyprawiony człek iterum ex opposito Namiotow Cesarskich, cum Consensu tego co mieysca rozdawał biorąc possessionem niespodziewaiąc trudnosci aby alia emanare miało ponieważ ex deklaratione in satisfactionem krzywdy dostaie się odbierac mieysce wraca po namioty interim na stąpiwszy prosto zwoyskiem Ichmść PP. Posłowie Cesarscy toż dane deklarowane mieysce Posłowi Weneckiemu designant sami Persona ober mieysce nullo habito respectu possessionis mieysca tego od naszego Posła. Już tedy res patuit iawnicy że y przeszłe y powtorne alterkacye non errore sed summi in honorem gentis nostrae servitia ex consulto dziaiąsię. Imć P. Woda armis et potentiae opposuit supremo codices Iuraq gentium po trzykroc razy manifestuiąc się przed Bogiem y całym swiatem iż non haec meruit Oyczyzna nasza qua inserviendo alijs zniszczona, non tho Principum sudor y tak siła rozlaney krwi Szlachty Polskiey circa eliberationem całego kraiu & więcey co żal et tristis consternatio przyniosła wyraził. Po tey tedy tak solenney manifestaycyey zaparlisię Ichmść PP. Posłowie Cesarscy wszystkiego. że ani Graff Marsyli od nich tego niemiał in commissis, ani wiedzieli iżby to mieysce na Posła Polskiego naznaczone było Graff Marsili zas iako zaprzec się swoicy niemogł deklaracyey, tak firmiter approbavit że to miał in commissis Poseł Wenecki y przez list y przez Sekretarza swego elucidavit innocentiam suam twierdząc iż gdybymiłbył przestrzeżony że to mieysce oddane było Posłowi Polskiemu tedyby był wolał extra castra deserta kontentowac się gleba dokładaiąc że zadney precedencyey ani mieć chce ani iest potrzeba. Co się zas stało ad malam informationem et Ordinationem więc kiedy takie pozachodziły inkonweniencye napisali list Ichmść PP. Posłowie Cesarscy do Posła naszego de tenore tali:

Illustrissime et Excellentissime Dne

Quanta sollicitudine et cura stabiliendae et conservandae unioni et bonae inter ambos unde quaq ad praesentem Pacis Turcicae tractandae congressum Deputatos confoederatorum cum Caesarea Mtte Dno Dno Nostro Clementissimo Potenar Dnos Legatos

intelligentia

Intelligentiæ nos impenderimus Excellenã Vrã luculenter Satis constat uti quod ad de prima Castrorum metandorum ratione Petro Varadini agere insinuari Excellenã Vrã fecerimus nullam dictis in Castris præcedentiæ futuram considerationem, nec locum ullo primum Secundum tertium aut postremum in Ordine censendum fore, Sed quemquisque Sibi Commodiorem intra tamen Castrorum et vigiliarum ambitum elegerit eiusdem pro primi absque ulla respectu alterius cuiuspiam Dnorum Confederatorum. prærogativa minime præiudicio habitum iri, cui quidem declarationi ab Omnibus acceptatæ postquam nihilominus contrarij quidpiam ante adventum nostrum accidisset Excellentiaque Vrã permissis nobis obviam aulicos Suos conquesta fuisset, quasi de loco pro Sua Persona capto, homines quidam Sui per Excelmi Dni Moscorum Legati famulos deturbati et eiecti essent, eoque facto violatam in domesticorum personas propriam in Sua vero personam ipsius Srmi Regis et Reipub: dignitatem prætenderet, nos extinguendæ huic primæ Scintillæ ne majoris dissidij Causam attrahere posset Occurrere volentes Mediationem Statim nostram et amplam in Scriptis declarationem. quod Nullus hic in Ordine Primus et ultimus locus fuerit neque hoc uspiam præiudicio esse debeat extradere Simulque Satisfactionem Si qui ex vigilijs Cæsareis huic actui Sese immiscuissent congruam procuratures obtulerimus ac ne deinceps Eiusmodi difficultatibus, ansa ulla praeberi posset, aliam plane et quadratam Castrorum eo potissimum fine metandorum figuram adinvenerimus quæ Excellenã Vrã per Dnum Comitem Marsighj proposita protinus placuit, nec aliter quam placere potuit quippe cum fronte cuiusuis Dnorum Legatorum in mediam inter Omnes aream ex quatuor lateribus conversa nulla unquam præcedentiæ aut Præiudicij cuiuspiam lis excogitari ne dum moveri queat. Amal quoque Excellenã Vrã Se illud, hoc in quadrato latus quod Danubium à tergo habet Sibi Servare erga Eundem Dnum Comitem Marsighj et ipse porro Nobis declarasset cuius relationem ex Commissione, à nobis habita ultro utroque reliquis etiam DD: Legatis mite factam in dubium revocare haud possumus, nec inde distributis per Omnia per Omnia latera Vigilijs Ordinem et lineam Suam cuique integram Servari iubentes Excellenã Vrã eatenus Satisfactum esse Camque penes nos in Castris prope diem adfuturam credebamus, imo Nobis gratulabamur cum inopinato prorsus eoque magis insperato modo Excellentiæ Vrã domestici qui Nuper, Excelmo Dnõ Moscorum Legato controversiam Super loco movissent Nunc iterum Excelmo Dnõ Legato Veneto Simile prorsus negotium facessere et locum ipsum non Solum in linea eiusdem, Sed ante ipsiusmet lineæ faciem erectione tentorij invadere velle non Sine profunda admiratione nostra intelleximus. Neque defuimus Officio Nostro quin Statim ut primum Nobis de eo relatum fuerat Excellentiæ Vrã permissos ad Eandem officiales humanissime indicaverimus, turbari hoc modo Compromissum

acceptam

receptumq inter Omnes quatuor Legationes ordinem non posse Excell.mum D.num Venetorum Legatum quaesito Sibi iuri cedere Nec dari locum Excellentiae V.rae honori praerogativae magis conformem, quam illum quem convento modo Sibi ipsa elegerit rogantes impensè ne difficultatibus eiusmodi periculosis aeque et Superfluis necessariae ad tractatus imminentes concordiae impedimento esse vellet. Id quod repetitis postmodum vicibus tam per Supra dictum D.num Comitem Marsigli S. C. M.tis Camerarium et Peditum Legionis Tribunum quam per ipsum postea Legationis M.ri Secretarium et Consiliarium Caesarea M.tis Bellicum D.num Tielb firmissimis rationibus remonstrare non destitimus. Nunc tandem postquam Omnem operam et Sinceros Nostros hac in parte conatus vix aliquid apud Excellentiam V.ram proficere volentes experiamur quid aliud Superest, quam ut Excellentiam V.ram ultimatim hisce Scriptotenus et Officiosissime requiramus, quatenus Se positis, quae nulla respectu praesentis à se Electi primum, dein assignati loci habere potest gravaminibus tentoriorum illud quod ante Excellentiae D.ni Legati Veneti favem Nullo iure erigi per Suos fecit ad praecavendas quasvis ulteriores inconvenientias inde ad locum Sibi praedicto modo destinatum transferre eoq Si ita placuerit ipsamet Excellentia V.ra Sedem Suam figere haud gravetur Neque magis credat Sinistre et male intellectis Domesticorum relationibus quae conventionem ratione loci ab Excellentia V.ra et reliquis Omnibus D.nis Legatis Semel comprobatam indeq emergentem legationem destruere nequaquam possunt, quam testimonijs nostris in ratione ipsa et decenti quem Sermo Regi et Reipub. Poloniarum profitemur respectu Solidissime fundatis. Quippe cum ab eiusmodi domesticorum privatis plerumq verborum desidijs praesertim ubi facti circumstantijs uti hic narrare nuspiam velint aut Soleant, quin potius intentionem et Scopum principalis negotij (quod hic tractanda cum Turcis Pax est) collatis Studijs et Officijs promovere Satagant. Quod ipsum proinde et hic ab Excell.a V.ra prudentia et aequanimitate nec non reali in Communem Christianitatis Sacri foederis Causam affectu Nobis appromittimus velut in contrarium Si Excellentia V.ra rationibus Nostris acquiescere nollet, eventum Solenniter Coram Deo et Universo Christiano Orbe protestamur nos gravissimo illi, quod in praesenti Congressu Sub Turcarum Communis inimici Oculis hactenus publico Scandalo, aut ulterius emergenti inter Confoederatos D.nos Legatos Schismati quod Deus avertat nullam prorsus Causam dedisse neq Omissionis multo minus Comissionis ullius culpam nobis imputari posse aut debere quod dum pro debito Officij nostri declaramus Excellentiae V.rae ad aequiora Consilia adhortantes Divinae in reliquo tutellae Commendamus In Castris Supra Carlovicz. Die 24. 8bris 1698

Respons na tenże List

Die 24 Octobris Odesłał Inse Pan Woda tehnisem Panom Cesarskim.

Negare non possum eo plane animo et voto ad praesentem Pacis tractandae congressum

Excell.s V.ras

Excellas Vras venisse itaquam Strictissima animorum unione et perfecta harmonia deside-ratum hoc fœderato Christianitati opus transigi feliciter et confici posset, Sed et mihi vice versa Excellentiæ Vræ facille tribuent quid postquam Petrovaradini Novam hucusq inauditam ab Excel-lentissimo Dño Moschorum Legato de præcedentia cum Srmo Rege D. M. C. prætensionem fecis-sem, non alio me fine confestim ad Excellenas Vras contuli rogando Submississime ut circa muta-tionem castrorum debitus S. R. Mttis D. M. C. Servetur honor; nisi ut ulteriori Scandalo se alibi hac Super re liti maturè prospicerent Sperabamq instituendum fore necessarium hoc in negotio inter nos aliquem Tractatum, quo facillima concordibus adhuc animis Sopiendæ huius controversiæ media inveniri poterant Supervenerunt deinde missi ab Ex-cellenis Vris castrorum metatores, qui mihi Significarent destinatum esse Excellas Vras movendas illo die Futaco versus eadem castra Suaderent, ut ego Similiter illuc me indilate con-ferrem, de præcedencia autem loci nullam quæstionem fore, talia nimirum Excellenas Vras adinvenisse media necuiquam præiudicari possit fore locum indiscretum neq ullo modo cuiusvis Separatim assignandum, Sed generaliter pro Dñis Plenipotentiarijs mon-strandum esse quem quis primus cæperit eundem obtenturum. Cui ego declarationi insistens primus Omnium unum ex famulitio meo ad capiendam loci possessionem, misi qui accepto Secum propter idioma germanicum quodam Incola Petrovaradiensi natione Germano uno cum Dñis castrorum metatoribus perrexit, qui postquam Excellenmi Dñis Legatis Cæsa-reis locum designassent ipse quoq ex assignato promiscue pro cæteris Dñis Legatis Spatio unum primus Omnium accepit nullo adversante aut controvertente et relicto ibidem prædicto Incola Petrovaradiensi cum relatione ad me se recepit atq figentur ibidem tentoria curavit. Interim Excellenmus Dñus Moscorum Legatus postquam didicisset electum à meis hominibus figen-dis tentorijs locum prandente tunc apud me Illmo Dño Generali Heehm eodemq ad-mirante quod contra propositum destinatum discessus sui post meridiem tertiam duabus horis advenisset, unde tormenta non satis tempestive explodi poterant) hospitium meum prætervectus est, idem igitur D. Legatus præmissis aliquot Satellitibus ad deturbandum de loco possesso relictum ibi ex parte mea hominem, cum ille quamdiu potuit invasoribus restite-ret, militesq aliquot ex Subsistente ibi legione, qui contra vim locum tuerentur in Subsidium accepisset Supervenit Legatus ipse et obluctantem atq loco cedere nolentem ipse verbis prius minacibus increpitum duos ex Satellitio Moschis violenter per manus arripi et deturbari iussit tentoriaq itidem Sua ex eo quod locus ille dextram manum Excellenarum Vrarum respiceret fundavit. Inivit temerarium hunc et insolentem ausum additi Sibi Cæsarei Squadroni Officia-lis, qui impetum in locatos itidem memoratos milites faciens facille eos ex loco custodito amovit. Hæc cum ita et non aliter esse Excellenæ Vræ probe Sciant petitamq à me edicto

Officiali illo

Officiali illi se violentia immiscente satisfactionem mihi promiserint attamen in literis
ad me datis Excellmae Vrae domesticos meos Moschis controversiam movisse arguunt meq
adeo inculpa esse, quod tam atrocem injuriam modeste et patienter tulerim unde manife
stum est quod Nram apud Excellentias Vras gratia praevaleat, sed ut ad seriem rei revertar
ego interim rerum Omnium ignarus dum bona fide publica securitate et Jure gen=
tium fretus nihilq tale expectans praesertim cum dictus D: Legatus Moschorum stipu
latam manu[m] pridie missis ad se duobus ex satellitio meo Nobilibus dedisset. Iterumq
confirmasset nullo modo se praecedentem ante me praetendere et locum quicumq illi
caderet absq ullo discrimine acceptaturum se pollicitus esset. Dico cum rerum Omni
um solvissem à littore navem et Danubio me demisissem, propter exortam tempesta
tem postero demum mane ibidem adduxissem praecepta eiusmodi inopinato sive
ac temeraria illata mihi à Dno Legato violentia nihil praesentius duxi quam prote
stari de atrocissima laesione. Primum coram Excellmo Dno Venetorum Legato
ibidem tunc praesente, deinde coram Excellis Vris. quas Petro Carradino venientes
emissarius meus sibi obvias habuit recepi autem ab Excellentijs Vris hoc super
casu compassionem, quod etiam mediationem suam et debitae satisfactionis media of-
ferre mihi media non designata sunt. Prout quidem postera die venit ad me
Illmus Dnus Comes Marsigli, ex parte Excellarum Vrum taleq medium quod casus
obtulerat propinavit, nimirum cum recenter ita conventum esset, ut Turcici Lega-
ti ad capiendum locum nostrum venient, Nosq ideo promoveri ulterius expediat. dabi
tur nova castrorum inquadratura dispositio, ex quo nulla amplius disquisitio enasci
posset simulq projectum dicta metationis praesentavit, super quo ego facile consensi
adjecta conditione ut prior locum capesserem, addidiq rationem, ne si eum ante me Moschus caperet obli-
gatus essem vicem reireddere inde turbando reciproce ex loco possesso, misiq statim ad capiendam loci
possessionem. Sed notandum quod antequam Illmus Dnus Comes Marsigli cum propinato medio
venisset, et antequam sciuissem quid hac super re conclusum fuisset, jam Moschus de his Omnibus
edoctus tentoria sua defixerat in loco qui simili modo sicut antea Excellentiarum Vrum recipi-
cere videt. meus interim homo jam in eo casu à me admonitus ut quemcumq locum caperet
si Moschus prior occupasset super fundamento ab Excellis Vris declarato non dari hic pri-
orem locum eligit eundem, de quo modo lis et controversia occurrit, possedit q cum a ne
mine occupatum, a nemine praetensum, nemine se opponente, ibidemq duos Equitaros
locavit ex Guardia militum Caesareorum mihi pro honore et excipiendis Imperijs additos
donec tentoria figerent et in hoc supposito errant Excellentiae Vrae ad malam informa-
tionem hac si ego ab Illmo Dno Comite Marsigli oblatum à Danubio locum acce
pissem

ptassem aut deassignato Excellenmo Dno Venetorum Legato Eodem de quo nunc res vetib minimam Notitiam habuissem. Quomodo enim id fieri potuit et quomodo hoc Sana ratione conveniret Si in Solatium tanti minus fortunæ mihi illatæ rogavi ut darcq mihi facultas, electionis ante Marchium. hocq non jam relatione domesticorum Sicuti Excellentia Vra persuasum habent Sed ex meo proprio auditu, ita esse et non aliter cum Illmo Dno Comite Marsigli Conventum Deo veritatis teste huius Iuro et assirmo. cum ita hoc modo prior dictum locum legitime et nullo Controvertente cepissem, antequam tentorium meum ad possessum jam locum ferrcq, non obstantibq ibi militibus Caesareis, qui locum hunc jam ante captum et a se custoditum indicarent nihilominus tentiera eiusdem Excellenmi Dni Legati Nescio quo locum tandem designante defixa sunt incusare Nimis in hoc passu domesticos Excellmi Dni Legati non possum nisi quod aliquo modo rem præcipitassent et quaestionem ad quos pertinebat deferendam privatim decidissent, Sed cuius in est culpa Excellentiarum Vrarum prudentissimo Sensui relinquo. mei invicem homines postquam horum Omnium ignari bona fide ad locum prius per se captum et per milites possessum cum tentorio venissent et non Sine mœrore Eodem iterum fato et Possessione deturbatum Nuiderent. Inclinante advesperam die, nihil illis prudentias occurrit quam in Eadem linea, a se ante innocenter occupata tentorium meum explicare venit adme confestim Illmus Dnus Comes Marsigli Excellmi Dni Legati Venetorum querimoniam deferens invasumq a meis hominibus locum Sibi assignatum cum vicissim ego uti potior tempore etiam loci bona fidei possessor tandem iustius invasionem prodendissem ~~[illegible]~~ ac ipse quidem Evitanda difficultatis media proposuissem res in crastinum dilato, tandem missis duobus ad Excellmum Dnum Venetorum Legatum Nobilibus, cum quo Strictissimam amicitiam ex quo mihi et fama rara tanti Viri qualitates innotuissent colere et mereri destinaveram exposui rem quomodo erat et facille apud virum prudentem iustum et aequanimem primas Sinistras de me impressiones dilui, ita ut neq Ego excellmo Dno Legato horum quæ acta sunt culpam attribuerim neq illi mihi vicissim, Sed ambo potius de medijs Suavibus hac Super re deliberaremus, tandem quo utriusq nostrum honor in Salvo esse possit cum neq illi neq mihi totaliter loco cedere conveniens esset proposui medium per Illum Dnum Edeanced legationis Secretarium ut quoniam res non malitiose facta ambo loco moti æquali passu ad nos cum tentorijs accedamus ut in una Eadem ~~linea~~ linea constituamur quod quidem medium Excellenmum Dnum Legatum non adeo adversantem intellexi neq adequi possum quare acceptam non deberet Siquidem non præcedentia nobis, Sed de possessione quaestio est non violenta Sed Casualis Si purus iste Casus appellari potest extiterit

utriusq

+ utriusq nostrum possessio quare nonpotius Excellentiæ Vræ ad Excellentissimum Dnum Venatorem
Legatum persuasionas Suas converterent ut media sibi iusta satius accipiat, quam ut
ego tam enormiter antea Mesello iniuriatus iterum Supra gravatoriæ læsioni totali
ter Succumbam per depressum et conculcatum Serenissimi Regis D. M. C. et Reipub:
in persona mea patiar honorem et Regium decus. Oro ita Excellentias Vras per Dum
immortalem huius Sacri inter Pacem benignissimum authorem per Fœderabam et Au=
gustissimæ Cæsareæ Mttis cum Serenissimo Rege meo et Republica Religionem
per Omnia quæcunq internos aliquando intercesserunt charitatis vincula per aliqua=
cunq nostra præsertim Sub tempus Sacri huius Belli erga nos merita et Sanguinem
Polonum libenter impensum Sit in eo casu apud Excellentias Vras aliqua Regiam
Mttis et Reipubl. honoris cura, qui tali ut memoravi quomodo in nullius contumeli=
am vertetur, quod si hæc obtinere ab Excellentissimis ~~alto~~ Vris impossibile erit. Protestor
coram Deo Optimo Maximo hæc Omnia ex alto prospiciente bina me consequenter
vice in honore Principalis mei violenter Oppressum nondebere alio procedendi modum
nisi extra me stata castra aliquem aperte non controversum locum quem mihi nemo in
videat capiendi indeq ad Excellentias Vras quamvis parum loco discretum animo tamen
junctissimum de communi Reipub: bono tractare me oportebit. Ex loco quasi exili
cum inter excellentias Vras Salvo honore principali mei locum habere non possim. Si=
quid vero ex hac controversia communis hostis Sub oculis Mttis Scandali enascitur
iudicabit Orbis et Posteritas quis inculpa, an qui læsum enormiter honorem iure def=
fensionis Naturali tuetur, an qui illum totaliter evertere protendit. horum Omnium ego
Suo tempore Srmo Regi et Reipub: rationem dabo et fiduciam habeo, quod modus
meus agendi modestus fructus patientissimus quanquam inter tot Martyria non modo
laudem sed et compassionem reportabit. Neq me quemqui Excellentijs Vris læsisse puto, cu
nihil inter Succedentia mala cadam quam in Omni moderatione animi et Religioso
observato Excellentiarum Vrarum cultum tempestati cedam, Si quid adhoc compassio=
nis et teneritudinis erga afflictam Sortem meam in animis Excellentiarum Vrarum
inveniri potest. Iterum atq iterum peto, concedite exercitui fœderato aliquot jam dies Na=
vi non modo cum incommodo sed magis cum dedere chara Patheris meis immorandi et
nihil magis quam favores Vros ambienti locum inter vos, qui uti Superius innui Salvo
honore Srmi Regis et Reipub: acceptari possit reparabitq ita si quod hactenus exhibit
hostis Scandalum cum nos ita amicabiliter accommodata modo controversia eo arctiore nexu
conjunget et mutuus amor per ipsos Obices eluctatus crescet. Quod cum totum sit in
manibus Excellentiarum Vrarum in mei vero nequaquam Non dubito Excellentias Vras ad

æquiora

D

aequiora erga me gentemq meam Consilia descensuras quarum me favoribus recommendans Fidem circa bonam valetudinem laeta Omnia et prospera voveo Excellentiarum Vrarum ad obsequia paratissimus.

Kiedy te listownie zabrały czasu aż do 24 8bris namyśliwszy się Poseł Moskiewski 28 eiusdem zrana przysłał sekretarza swego do JmsCi Pana Lodo, dając znać że się lękanie zechce sam zaraz, za sekretarzem radbe, ad relationem Posłanego przytrzymał się o kilka dziesiąt kroków od miejsca odpowiedział sekretarzowi JmsC Pan Lodo. Pan twoy nieuszyniwszy wszystkie mojey satisfakcyi, a ostatecznie Pana mego honoru, żeby się przyjaznie życzy. Wystarczyłbym ja zawsze z tamtego miejsca, Pana twego, gdy by mi Cura gentium et honores Majestatiki niebronili. Których twoy Pan wcale nie rozumie, na taką tedy odpowiedź, w niespierpiecie wizyty musiał kazać regredi Poseł Moskiewski JmsC Pan Lodo. Skompendiował rzeczy aliqua ex parte uczyniony przyjacielski wzięt mieć iż ostatnich miał sławie y dzieciach to wszystko Suprema potestas, na swoich rządzących się granicy robi przy których Ius et ordinatio. Interea przysłali z listem JchmCP.P. Posłowie Cesarscy in eum sensum. quo Super Excellentia Vra heri per certas aulae nostrae familiares inter caeteras humanissimas renunciationes requirere et operam Nram placuit ut Nimirum res et commoda Serenissimi Regis et Reipub: Poloniarum in praesenti Pacis cum Porta Ottomanica tractanda congressu Officiis nris adiuvare et fidelibus studiis promovere vellemus ut ipsum quantumvis obministras inutiles et nullo modo sustinendas de loco ministris occupando quos stimulas Excellentia Vra absentem se a nobis et quodammodo alienam a communione Nra, hucusq ostenderit memores nihilominus aequissimi cum primis avetitum, etiam Sacri foederis quod Augustissima Caesareae Mtis mandato ad id obstricti non intermisimus Excellentissimis Dnis Mediatoribus Angliae et Hollandiae Legatis Plenipotentiarijs, qua eosdem primo visitavimus Negotia Poloniae, hoc in Opus concurrentia Omni meliori et possibili modo ut condignus eorum intractando respectus habeatur, commendare locum successu, ut dicti Dni Legati atq viri bonae amicitiae munia hac in parte rebus Polonis aeque ac caeteris confoederatis commprobanda promptos se, paratosq testarent dummodo super duobus primum punctis praeliminari declaratione scriptoteng ab Excellentia Vra certi securiq redderentur. Primo Sr Armius eius Reipub: Poloniae eiusq nomine Excellentia Vra Srmi Brytaniae Regis et Praepotentissimorum Foederatorum Belgii Ordinum mediationem in persona Dnorum eorundem Legatorum hoc in congressu oblatam gratam habeat et agnoscat alterum vero quod pari ratione priusquam tractatui manus applicet declarandum venit. Eo recidit ut Excellentia Vra mentem suam scripto expressam super fundamento Pacis uti possidetis ita porro possideatis. Quanto citius

et uno

et uno eodemq actu explicare velit an Nimirum Pacis dictum fundamentum ea ratione qua per Caesaream Mtem et Inclitam Venetorum Rempublicam Prs Se quidem directe pro Confoederatis autem Suis utiliter Suum in eorundem favorem ita ut Si non ampliores quod optamus Saltim nec deteriores obtineant Conditiones receptum est. Excellentias Vras quoq Nomine Srmi Principalis Sui acceptet et iuxta illud tractatum hunce pacis instructa Sit quam ad ambo haece puncta declarationem ut Saepius dictis Dnis mediatoribus qui nos eo Super requisiverunt referre valeamus una cum facultate tractandi plenipotentias Secum allata Nobis communicanda ab Excellentia Vra eo magis praestolamur, quominus ante earundem exhibitionem allas tractatui locus, aut officiis nostris in Serum favorem eatenus applicandis Occasio esse posset. Causa etenim eaquam permissorum certitudinem ante Omnia desiderent, toties facti Dni Mediatores Satis expugnantes, et nobis quoq apparet quippe cum per literas Statim post adventum Suum Peterwaradino ad Cosdem exaratas Nobisq jam communicatas Excellentia Vra protestandi potius tam adversus mediationem, quam ipsum pacis fundamentum imo dissolvendi magis, quam veniendi Congressus animum demonstrasse videas, quo fortassis Principio et Supra memoratas de loco difficultates initii Dux non obscure Suspicari liceret in reliquo eodem addictissimi Aqua ac paratissimi ad omnia quaevis amicitiae nostrae, et Sinceri tam erga Causam quam Personam Excellentiae Vrae affectus argumenta nos devovemus Manemusq.

Po przeczytanym tym liscie od Jchmsciów PP. Cesarskich Posłow uważywszy Imci Pan Coda. plus examinis quam Satisfactionis, na domieście [?] przez tym listem Stawie et minus pertinentis do nich vero in eam methodum odpisuie.

Cum nihil in Votis flagrantius habere possim, quam ut res et Comoda Srmi Regis D. N. C. et Reipublicae quam optimo Successu in praesenti utinam auspicato et Reipub: Christianae Salutari congressu Nro tractentur non possum non testari Summam inde obligationem et Excellentiis Vris quod eadem tanquam rem Communem et dissolubilem et Speciali Caesareae Mttis recommendatione peculiari Cura prosequi dignentur, utq alterius amicabili et efficaci Studio Sub ipsum Tractatum foveant, non implevimus prima erit haec mea apud Excellentias Vras Oratio, quam primum enavi egredi, et Excellentiis Vris cum quibus par est cultum reddere licuerit quod vero Concernit puncta mihi proposita mere ad ipsum Tractatum pertinentia et primum quidem de acceptione Nrae Srmi Regis et Reipub: mediationis tam fere magnae Brytaniae Regis, quam Praepotentium Foederatorum Belgii Ordinum in Personis Excellentissimorum Dnorum Eorundem Legatorum ad Tractatum hunce intervenientium Secundum vero ratione positi fundamenti pacis uti Possidetis possidete licet in navi adhuc existens in eo loci eiusmodi quaestiones excipiendas haberem. ideoq intempestivum esset, tali Ordine Tractatum recipere, ac praesertim talem quo affirmativè posito

tive posito nihil ad disputandum restaret, tamen pati non possum quod ad primum Punctum Excellentijs Vris declarem Srmum Regem Dnum Meum Clementem et Rempub: tanto magis me Suum Ministrum agnoscere et gravissimam habere mediationem Srmi Brytaniae Regis et Praepotentium Ordinum Foederati Belgii in Personis Excellentissimorum Dnorum Legatorum in hoc Congressu oblatam neque me unquam quidquam contra eam Somniasse, unde magno cum dolore animi percepi literas meas ad Excellentissimos Dnos mediatores Petervaradino datas in aequirem Sensum acceptatas, quarum ego ipse Oretenus Excellentijs Suis quam primum haec controversia Sopiatur Explicationem daturus Sum, Sed et nec video unde in eam partem trahi potuerant, cum et heri per familiares meos facta Suis Excellentijs Super felici adventu congratulatione negotium illis Reipub: tanquam mediatoribus recommendassem, quod vero Secundum punctum fundamenti positi concernit, hoc cum ipsam plane tractatus medullam et Substantiam involuat rogarem Excellentias Vras ut Solito ista tractandi more fiant et prius inter nos de modo et Circumstantijs tractatus, quam de re ipsa conveniatur Superque eum Illmo Dno Secretario Legationis Excellentiarum Vrum conferre Optarem multa enim etiam hac Super de re Savenda et forsitan de Excellentijs Vris explicanda desiderantur Sed hoc totum sum plane ad ipsam Tractatus Substantiam pertineat, ubi horum campus et arena Dabit per gradus mihi datos Negotium commissum pertractabo ad eumque finem Sufficienti Plenipotentia instructus Sum, quam Suo tempore et loco monstrare non dedignabor; Caeterum Excellentias Vras rogo, ut tam Excellentissimi DD: Mediantium Legati, quam ipse Excellentia Vra in meliorem partem animum meum Semper Christianitati adeoque Sacro foederi huic devotum interpretari velit dabo horum Omnium evidentia et non vana documenta, ad sit tamen confidentia et Excellentiae Vrae rebus Nris faveant videbunt neminem ante Polonos fide et Candore esse Rogo insuper iterum, atque iterum jam me tandem ex Danubio ad littus per ultimariam declarationem transferant Sive votiva illa Sive adversa fuerint, quo etiam debito officio factu Excellentijs Vris Exoluar ut Credant cuius rei testem Deum appello nullo alio nisi Solius honoris Srmi Regis mei et Reipub: motivo controversiam hanc de loco apud me agitari, quem ego libens vitae meae praepono, et mori potius, quam eum vel levissime offendere elegerim, quod dum enixe Excellentias Vras Oro aequiorem erga me Eorundem animum Spero, et Si non amari, Saltim redamari merebor cum Sincero affectu Excellentiarum Vrarum ad obsequia paratus

Tak tedy inter malleum et incudem versando indolendoque viribus Suis JmćPan Poseł rezolwowałsię condescendere de navi, nie pierwiey jednak, ażeby mu był dany Projekt od Ichmściów PP. Posłów, tak Cesarskich, iako y Tureckiego, iż ney in congressu ney in positis castris daly praecedentiae locum Eo maximo effecit conatu, że mu iest dany in eum Sensum.

Ut infra

INSTYTUT OSSOLIŃSKIEGO

x

Nos Infra Scripti S. C. Regiæ Maiestatis ad Tractatus Pacis cum Porta Ottomanica Legati Extra Ordinarij et Plenipotentiarij testamur declaramus et notum facimus Omnibus quorum interest, quod neq in præsentibus ubi nunc Subsistimus Castris, neq in illis unde adhuc venimus ullus unquam locus respectu Illmorum et Excellmorum Poloniæ Venetiarum et Moschoviæ Legatorum Salva cuiusq præcedentia, Primus in ordine, Secundus, Tertius, aut Postremus habitus fuerit aut considerari potuerit, aut adhuc ad quodqiam possit, neq ullum fuerit propositum a nec dictorum Dnorum Legatorum uni altero quacunque ratione et modo prærogativam recedentiam alteri e adverso præjudicium in distributione, aut assignatione loci, pro statione sua addendi vel minuendi inferendi vel auferendi, Sed tam semper fuisse mentem ut quemquisq locum in prioribus quidem castris indistincte in his vero præsentibus quod quisq convexi quadrati latus Sibi commodum elegisset illiq fore absq ulla consequentia aut controversia, quin etiam quemais nostrum et Reliquorum Dnorum Legatorum Si Saltem ab Illmo et Excellentmo Dno Poloniarum Legato aliud locum aut latus aliud propositi quadrati quam id quod ei per acceptam distributionem obvenisse hucusq supposuimus ab initio et adhuc integra Sive in his Sive in prioribus castris electum aut desideratum esse nunquam illud ipsum Dnum Legatum eatenus impediendi minus Stationes eiusdem et inde removendi intentionem Sibi in animum inducturum fuisse adeoq Neminem ante dictorum Dnorum Legatorum quidquam Sibi iuris aut prærogativæ et quaecunq causa loci respectu cuiuscunq alterius ex Dnis Legatis quo quis ante vel post à latere vel tergo Stationem Suam Sive in his Sive in prioribus, Sive quibuscunq toto tempore huius congressus ad hæc mutandis castris occupaverit fixerit, aut verterit quocunq etiam Sub prætextu attribuere voluisse, aut potuisse, aut in præsens velle, aut posse Super quo Illmum et Excellentissimum Dnum Legatum Poloniæ tam nostro, quam cæterorum quoq Illmorum et Excellentissimorum Dominorum Confœderatorum hic præsentium Legatorum Nomine assecuramus harum testimonio Literarum propria manu nostra Subscriptione Sigilliq nostri munitarum in Castris Supra Karlowicz d. 30 Mensis 8bris 1698.

Volffangus Comes ab Otting Leopoldus Comes Slig Supra positam declarationem ut veritati equitati et rationi consentaneam per Omnia ratam habere et me attestor propria manus mea Subscriptione Sigilli mei inimpressione Carolus Eques Rusini.

Za takową tedy daną assekuracyą d. 23. Eiusdem mensis occupavit locum assignatum Jmść Pan Poseł będąc condigne od Kawalerow Niemieckich wprowadzony tam uż cesim Solenne odprawowały się wizyty, po ktorych expediowaniu die 2 gbris przysłali Posłowie Cesarscy aby swoie Propositie wyrabił Jmść Pan Poseł offiaruiąc się tanquam fœderato indistincte od swoich apud mediatores być Promotorami.

Promotorami et vicissim takze swoich Communikowac Obiecali nate expostulacye Miasto Propozycyey Proiekt dali posłał Jmść Pan toto.

Propositiones Polonici Legati ad Provbntum Congressum tractandae Pacis cum fidigida Porta Ottomanica hic non ponuntur donec declaretur Stabiliatur fundamentu Pacis positum uti possidetis possidete Nequaquam involvere possessionem Cameneci Podoliae in manu Turcarum non modo dud de eo semper et per Omnes tractatus Seorsiva ac Specialis integre restituendi praecustodita conditio. Verum eam cum possit per Polonos Circumcirca Omnibus fortalitijs. et quibusdam Noviter erectis eam in tota Podolia in manu Turcarum nihil extet reliquu, quam Solu Camenecense fortalitiu ejusq aditus et gressus partim per Germanicu S. R.: cellsis D. H. C. Praesertim Polonicu exercitu Stricte clausum et interceptu Sit extra dubium est praedictum fortalicium per Dei gratiam ac eum hyeme aut per se corruptum aut Deo volente validissimorum exercituu labore et Opera quorum quidem Srmus Rex ingentem Nummorum magnis impendijs et Saxonia et Caeteris germanicis Nationibus cum magno itidem ex tadem Saxonia adducto ineum finem armorum apparatu conscriptum et per Poloniam dispositu tenet iuxta Solitum morem, florentissimum etiam Polonicum exercitum respiciendo facille Ominari potest illud Camenecei fortalitium facillime in manus nostras cessurum. Unde iure merito Nobis inter possessa attribuendu et declarandum, tanquam fundamentum ulterioris tractatus petitum. Quo ita posito et Stabilito ad caetera descendetur:

Po przeczytanym tym Proiekcie Jchmść Panowie Cesarscy przysłali proiecta ad facillitandas congressus conferentias pro tractanda Pace tenore tali.

Nos Sacrae Regiae cellsis Britaniae et Praepotentium Dnorum Statuum Generalium Foederati Belgi Legati Statuti mediatores Plenipotentiarij Guilhelmus Pagett Baro de Beaudesers. et Jacobus Colliger Notum facimus Illmos et Excellmos Dnos Legatos et Plenipotentiarios qui Carlowicz pro tractatu Pacis cum Porta Ottomanica intersunt approbasse factas à Nobis propositiones quae ad praesentes loci circumstantias attemperatae Sunt quas ideo Omnium Consensu publicamus.

Anio Ut tollantur ut Nulli obligationi Obstringantur aut Subijciantur Omnes qualescunq notificationes Visitationes revisitationes et communicationes cum Dnis Mediatoribus Sive Simul Sive Seorsim per Omnes Dnos Plenipotentiarios utring et unde quaq faciendae quae Ceremoniarum Solemnia requirunt. Sed Omnibus integrum erit visitationem et communicationum officia.

Officia Sibi mutuem prastare quando et quomodo cumque unicuiq libuerit et tam Dnis Mediatoribus, quam ipsis Dnis Legatis Plenipotentiarijs commodu fuerit absq ulla pompa et uno Solum modo curru, ac Si equitare vellent ut tam ei Sint Stipati Phalbis et quam minimo fieri posit commitatu, neq exinde quodvis ante aut post alteram Serius aut citius. Sapius aut rarius Dnos Mediatores adiverit aut frequenta cum respectu alterius, alterius quidquam Juris prdeminentia aut prajudiciy competat aut accedere vel decedere possit Sed Omnia prdterquam in ordine temporis tractatuu Stabiliendo perinde aqualiter habeantur et Considerent

2do Siquem Dnoru Plenipotentiariorum ante alteru Tractatus Suos absolvere posse contigerit, is Eosdem Omnino absolvet atq concludet et instrumentum desuper Conficere poterit in Manus Dnorum Mediatorum tradendu Nec in illo aliquid immutari, aut renovari, aut tolli adiungi posit, Sed ut acceptum et ratum tanquam pignus Dnis Mediatoribus relinquatur et favente Deo quando tempus accesserit Subscriptionis et Signationis tradetio instrumentorum Subscriptorum et Signatorum fiat in manus Dnorum Mediatorum per Eosdem autem reciprim partibus ut Omnis Competentia occasio evitet.

3tio Nemini Plenipotentiariorum liceat contra Diploma plenipotentia à se exhibita tractatus hosce Pacis Sub quocunq pretextu protrahere aut perturbare aut quacunq ratione impedire. Quin potius Dni Mediatores, quam reliqui Dni Plenipotentiarij Omnia impedimenta et Prolongationes unde quaq Oriundas collatis Studijs et Consilijs quam citissime removere conabunt. Quod Si assequi non possent Dni Mediatores Servabitur locus et assigabitur Communi Eorundem et caeterorum Dnoru Plenipotentiariorum Consensu congruum tempus, et adinvenietur modus quo Confederatorum aliquo impedito reliqui tractatus quidem Suos Juxta Mentem articuli Secundi ad Conclusionem producere valeant, ita ut inclusioni Pacis et Securitati eig qui impeditus est nihilominus Satis cautum prospectumq Sit.

4to Districtus qui pro Securitate Tractatuum Solenni declinatione neutralitatis afficitur ita maneat nec relinquatur usq ad ipsum Tractatuu plenam Deo volente absolutionem. Status Turcicam ut cum discendi tempus devenerit Excelmi Dni Legati Plenipotentiarij Eorundemq famuli, penes impedimento ab Omnibus insuetis liberi Sint ac exempti nec possint ullo modo perturbari.

Invingat

5to Iniungat ab uno quoq Excellentissimorum Dnorum Legatorum Plenipotentiario-
rum Omnibus in Comitatu et aula Sua existentibus Nobilibus Officialibus
Domesticis et toti famulitio et durante hoc Pacis congressu ubiuis quiete et pa-
cifice et decenti cum humanitate adinuicem uiuant, atq ab Omnibus ri-
xis et iurgijs abstineant imo sibi mutuo auxilium et omnia amicitiae offi-
cia praebeant.

6to Nemo Noctu post Solis Occasum in castris hincinde aut alibi diuagabitur
neq clamorem strepitum aut tumultum faciat, sed quisq Seloco domi modeste
se contineat et secus facientes, ubicunq deprehensi fuerint in aresto de-
tineantur donec proximo mane Dnis suis extradi possint puniendi se-
cundum merita. Dat. Carlowitz [illegible] et Subscriptione et Sigillo Excellentissimorum
Dnorum Mediatorum munita die 25. 8bris 1698 (L.S.) Pagett (L.S.) Colliger.

A że tertium Punctum Projectorum Pizmiesto [?] non vanum Scrupulum Jmści Pa:
Wodzie recurrit do Jchmściów PP. Posłów Cesarskich expostulujęc interpretatio-
nem, Scriptotenus deklarowali byli Jchmść Panowie Cesarscy a potym profundo
praeterierunt silentio Jmść Pan Woda chcęc czas nie zaniedbać rem omnino ne-
cessariam pisze do Jchmściów PP. Posłów Cesarskich.

Certus sum meminisse Excellentias Vras promissae mihi nuper explicationis 3tij
puncti in Projectis ad facilitandas congressus conferentias per Illum mihi Dnum
Secretarium Fielb [?] Nomine Excellentissimorum Dnorum Mediatorum exhibitis ut ego
quoq consensum meum illis praeberem. Quod quidem praedictum Punctum 3tium
cum aliquid in se obscuri inuoluat praecaui mihi primo apud Eundem Illum
Dnum Secretarium deinde apud Excellentias Vras in tantum me super hoc punctum
consentire, in quantum mihi fauorabilis dabitur Explicatio et Securitas scilicet
nequaquam Excellentias Vras in animo habere uoluntatem conficiendi et subscri-
bendi ullomodo tractatus cum Turcis donec etiam nos in praetensionibus et tracta-
tu satisfacti reddamur. Quodsi uero Turcae confectis cum Excellentijs Vris
Punctis eiusdem Tractatus satisfacere praetensionibus nostris obnuerint non de-
serturas nos Excellentias Vras, neq Pacem suscepturas et subscripturas, sed tam-
diu Nobis cum in Societate permansuras. Secundum expressam obloquentiam
Pactorum Sacri foederis, donec etiam Nobis Foederatis satisfiat. Itaq praesen-
tibus Excellentias Vras rogo quatenus in responso ad me dando promissis

Suis

Suis stare dignentur hodierna die Sperabam aliquam notitiam prout mihi Illmus Dnus Secretarius promiserat Coram die hesterna cum Turcis in conferentia facta et acta, Rogo itaq ut tam hesterni quam hodierni Tractatus possim esse particeps. Indoleo valde ne vos iterum Excellmus Dnus Moschoviæ Legatum struere objces de praecedentiâ tractandi cum ab Illmo Dno Secretario assecuratus fuissem quod prout quisq ad Sacrum fœdus accessit eo etiam ordine tractatum inire deberet, nunc quid novi evenerit quod hac tempestas rursum motæ penitus ignoro rem sane jocosam heri Illmus Hehm super defigenda hac lite alearum lusu proposuit aliud medium nempe ut scripto declarem, Nullam hic praecedentiam aut in loco aut in tempore esse tractandi intelligi debere Servatis servandis acceptavi, Sed miror quod per ipsum nullum hac super re ab Excellentÿs Vris responsum acceperim imo cum ad illud pro accipiendo misissem futacum abivisse, mihi nuntiatum est Nunc super his Omnibus ab Excellentÿs Vris Responsum et significationem obnixe rogo pro ut etiamsi Excellentia Vra sicut idem se mihi retulit habeant indestinates ex campo intra mœnia civitatis huius migrandi et Turcis propter commoditatem domos suas relinquendi, quarum Omnium notitiam cum summo desiderio ab Excellentÿs Vris praestolans optimam eisdem Valetudinem et prosperos rerum successus ex animo exopto.

Responsum ad hesternas Excellentiæ Vræ responsorias ulterius insinuandum etiam habemus nos heri tota die congressum in seriam usq vesperam continuasse eoq Confinicorum Mierum rationem perduxisse, ut Generalem quandam Eorundem Idea Statuta Nunc Dnis Confœderatis quoq tractandi locum dare possimus, quatenus et ipsi eodem modo sua promovere valeant Negotia Turcis etiam desiderium hocce comprehendentibus quo actui Generali Nro Omnium pace absoluta rigidæq tempestatis huius incommodis sese explicandi occasio fiat. Cum autem de ordine quod ~~Dnis~~ DD: Confœderati tractatus suos instituere debeant quaesito fieret. Nos quoq nil Coepti eatenus promittere posse declaramus eo quod propositionibus nostris (…) ~~Eximia~~ Sinceritate

ceritate erga omnes factis quidam DD. Confœderatorum acquiescere nollent et non obstantibus quibusvis de abolita penes hunc Congressum præcedentia remonstrationibus inutiles et minime necessarias competentiæ lites sibi invicem moverent. Turcis vero temporis jacturam ea de causa pati detractarent tandem communi, tam ipsorum quam DD. Mediatorum et Illmorum consensu resolutum fuit, ut nullius circa Conferentias Ordo (siquidem nemini placeat) observetur sed cuiq pro rerum connexione et sua etiam convenientia dispetatur ac concedat DD. Mediatorum arbitrio ac Turcicorum Plenipotentiariorum figendus interim tamen tam ob expressam fundamenti pacis acceptationem (quæ tacite merito prævaleat quam confiniorum ubi nos tractare desinimus conjunctionem respectu Dalmatiæ hodie cum Veneto tractare accipiant tam et reliquorum successive rationem haberi volunt, nec nobis eatenus aliud quidpiam reponere visum fuit cumque ad substantiam nemini confœderatorum præjudicium quodpiam accidat Paxq non aliter ac communi omnium satisfactione gmelis fiat nec ordo ubi non est turbari possit, quamobrem Excellentia etiam Vra pro commoditate propria sibi tempus petere a Dnis Mediatoribus eoq uti prolibitio poterit de nobis secura, quod et simulato ob hanc Ordinis difficultatem etiam ipsius Tractatus modo Conferentijs cum DD: Confœderatis Ordinarie non adsideamus Officijs tamen nostris ubicunq opus fuerit omni possibili promptitudine nequaquam defuturi simus, quod Excellentia Vra de tribus septimanis otiose perditis meminit nobis imputari aut potest. Sed illis qui ab initio Futa scimus ad nos convento modo accedere distulerunt, ubi prævenien dis quibusvis ejusmodi difficultatibus tempus vel maxime oportunum constitueramus, cæterum eidem obsequiorum nostrorum commendationem repetimus Manemusq literæ responsus ad explicationem Stij puncti heri ad nos datas Excellentia Vra literas debito cum honore accepimus continentijsq earundem bene intellectis quo ad projecti circa facilitandas congressus Conferentias per Dnos Mediatores non ita pridem publicati punctum Ordine Stium Excellentia Vra ne scrupuli quidpiam animum ejusdem subire possit certam omnino securamq harum rigore reddimus non fuisse nec esse nobis intentionem plenariæ perficiendi aut subscribendi ullo modo Cæsareos cum Turcis Tractatus priusquam et ceteræ cum Sra C. Mte adversus Turcas colligatæ potenti communi DD. Fœderatorum judicio et quod ipsiq status et temporum rationis congruam obtinuerit satisfactionem, ad mentem sacri fœderis uti religiose hactenus Cæsarea ex parte observati ita deinceps quoq observandi acta

in Conferentijs

in Conferentijs huius habitis quod attinet in Limine Confiniorum adhuc hæremus nec aliud primo die factum est nisi quod methodo stabiliendi possessiones et Confinia per partes in tractatu deliberatum eaq resoluta reliquum post biduum determinandis aliqua ex parte limitibus absq tamen finali conclusione in rebus tamen utcumq arduis insumptum fuerit cui hodiernus quoq congressus impendetur non absq spe promovendi magna ex parte ante dicti puncti, tam illo semel composito et cæteris Dnis Confœderatis tractandi locus dabitur quamvis quo Ordine hos Turcæ admissuri sint Nobis nec dum constet neq securissimum illum quem hos ad placitum DD: Confœderatorum iuxta accessionem ad Sacrum fœdus optima intentione proposueramus. Plenipotentiarijs Turcicis autem, aut etiam DD: Mediatoribus imo etiam ipsis Dnis Colligatis undequaq acceptatum fore Nos quemadmodum nullam hac in parte unius fœderatorum respectu, alterius præcedentiam hic æstimari neq cuiquam Præiudicium talenus fieri posse, nec decidendi quo ad ista Nobis facultatem declaravimus. ita eidem inhærendo nihil magis optaremus, quam ut ipsi Dni Legati sese præsertim Excellentia Vra cum D: Moscovia Legato clam suis reversalibus aut quacumq inter ipsos æqua ratione circa ordinem hoc in Congressu ab ipsis observandum amicabiliter convenire possent, dummodo Concordia et bona intelligentia magnum et Sanctum hoc Pacis opus unde quaq promoveri et felici ut Speramus fine coronari videamus eundem ad scopum Officia Nostra Sincero et æquo erga Omnes Studio libentissime collaturi, quid quid autem eo super hinc inde amplius Successerit ad placitum fuerit, aut sit de translatione domicillij Nostri de quo nulla adhuc cogitatio aut mentio facta est, aut alias quidpiam Novi emergeret Excellentia Vra informare aut ~~alias quidpiam Novi emergeret~~, intermittemus cui interea obsequiorum Nostrorum promptitudinem Occasione quavis data testari cupientes manemus.

Wziowszy in trutinam Respons Jchmsciow PP Cesarskich więcey non sonat tylko Principia et finem w utrzymaniu precedencyi Posła Moskiewskiego przed Posłem naszym, kiedy quod semel placuit, iterum displicet. Raz deklarowana tractandi methodus aby ten pierwiey tractatum ineat, ktory pierwszy Sacrum fœdus iniit, per subdolas et non rectas vias evertitur bo ani Turcy takowe proposuerant desideria, aby pierwiey z Cesarzem albo Moskalem in nie traktatum, ani Mediatoribus erat ratio, ultimo loco Posła Polskiego zostawić, sola malitia pertinaciter malevolorum w punkcie zaczętey imprezy hærendo immobilis do skutku prowadziła intencye, podali Obecnem Jchmsc PP Cesarsey, ażeby convenire z Moskiewskim Posłem, a przed upewnili go, że choc modo Posła Polskiego na końcu zepchną, zaczym tedy in hoc termino mogł się znaleść sposob snadno zważyć, kiedy w Posła Moskiewskiego natiwa pertinacitas, ratio dolus.

dolus, amicitia inuida semper ~~inuida~~ interessom Politim superbia Zdalosci iosose Imsci Panu Codrie pulsare ad Pectus Selmi Sto S. P. Cesarskich aby przynamniey tak rowna Principała iego honoru krzywda niebyła nieprzyiacielowi manifesta de tenore tali.

Summas Excellentijs Vris habeo gratias pro explicatione puncti Ztij in Projecto à Dnis Mediatoribus Publicato, feliciorem me tamen ex toto satisfactum reputassem, si verbis in Sacro fœdere nudo et simpliciter expressis absq ulla restrictione itaq status et temporum rationis congruitate securitatem eius rei habere potuissem, sed consolor, quod ad mentem Sacri fœderis eius primus Cardo est, ne partes contrahentes, quanquam optima unicuiusq satisfiendi cum hoste offeretur occasio, una sine consensu alterius ultro prætextu quæsito pacem ineat, et praeuius fœdere sola securitate Guarantiam Sæ Sedis et uincula conscientiarum in manus Summi Pontificis deposuimus Excellentiæ Vræ hoc in puncto negotium Tractatus absoluturas. Se declarent. Controversia Excellenmi Dni Legati Moschorum uideatq totaliter sopita, cum et in propositionibus ab Excellentijs Vris in manus Dnorum Plenipotentiariorum Turcicorum exhibitis recepto à Nobis ordine et salua præcustodita eius ius præcedentia nulla huc usq reclamatione Dnorum Moschorum Legati posito huius sing quod certe absq consensu eius factum iuste quis suspicari posset. Meminit Illmus Dnus Secretarius dum adhuc Noui existerem, optassem me et præsentia et futura hac superre dissidia simul composita uidere, ad quid ergo circa unum obicem amoveri, dum consumi si alterius Majoris nulla ratio habeatur, cui in profecto ante omnia medendum erat et lapis hic offensionis amovendus eo præsertim tempore cum per tres septimanas otio si nihil ageremus, si ab initio statim ante primam metationem Castrorum Consilia in ea Nostra omnes contulissemus forsitan horum omnium data fuisset compositio, et modus ad inventus nunc ad ultro per plures interpositos obices discrimine grave uidet permittere hos Nostræ ipsorum moderationi. Innuit mihi Illmus Dnus Generalis Hehm siquidem ex nunc ad facilitandum hoc Negotium non invenirent media permissuras Excellentias Vras Dnum Venetorum Legatum ante nos Tractatum sumpturum inchoaturum, quod tamen sine consensu et conventione Nostra Nequaquam fieri iustum esset, sed mihi præcipuum inde emergeret præiudicium, si Moschus cui etiam cum Veneto intercedet controversia mecum solo in arena restaret securus, quod aliter præcedentia ante Venetum quem ego sine discrimine præcedo. Rogo itaq ut Excellentiæ Vræ in ea difficultate ut cum eo affectu erga Srmum Regem D. Mm Clementissimum et Rempub: Polonam de Sro fœdere longe ante alios meritum rem moderari velint, Negravissimi præiudicij in honore Principalis mei caso iustas hinc et lamentabilem reportem querelas quod mihi certo ab Excellentijs Vris appromittens. Rogo certior fieri in quo modo ~~ha~~ adhuc Tractatus

Excellentiarum

Excellentiarum Vrarum hæret neq ut negotiis Principalis mei favoribus earundem diligenter
Commendo Maneo

Responsoriæ Literæ præasserant Videantur Sub Paragrapho

Kiedy ani ratio valebat ani Submissæ przez listy petitiones Zawzięte na honor Polski mięk-
czyć niezdały Serca, nieodbiegaiąc iednak wszelkich ratowania Sposobów, iachał Imć
Pan Woie[illegible] do Posłow Cesarskich, tam cum Summa doloris amaritudine umawiaiąc się o
krzywdzie Swoiey wspominał modestissime Meritum Principaw y całey Rzeczypospolitey
Polskiey Zasługi ab obsidione Viennensi kiedy to iuz hostis prævalierat potentia
przewięgłoszę całey Austriey iego, naiedno Cesarza Imści wezwanie nietylko woyska
ale quod rarius osobę Nieśmiertelney Pamięci Krola Imści Jana Trzeciego Rzeczpospolita
in Suffragium pozwoliła venerat ultor Chrzesciańskiey Krwi fortissimo pectore Zato
Zywszy Państwa Cesarza Imści vitam fortunasq restituit populo na tenczas niemi
nił, hostis tamen ingratis capit amicis oblicio wspomniał erogowanych tak wiele
na woyska milionow wstrzymuiąc potentias hita. Hoockich Oczawskich. Ha-
kayskich, Budziackich, Krymskich etc Ord. wspomniał tak wiele z woyska-
mi na Budziaki Supra deserta Valachiæ loca Zawodow, Chcąc się szczyce ew polen
tys Cesarza Imści wspominał dla przyczynienia Kt Chrzesciaństwa wszczęgnięcie
wlugi Cara Moskiewskiego ustępuiąc pro munere od Państwa Polskich Woiewodztwo
Kijowskiego, Smolenskiego Czernichowskiego Zaporoża y Za Dnieprem Prowin
cyi wspominał prowadząc y dla ligi woynę Ukrainy, Podola, Pokucia, wotyj-
nią z Ziem Woiewodztwa Ruskiego z Niszczeniem Rzeczypltey kaletka dziesięc milionow w
długi u woyska wprowadzenie etc wszystko to mało znalazło konsideracyi
kiedy przy solenney iego prozbie aby interessom Polskim pomogli, te dwie wy
targował Słowa Videbimus cum tempore Zadney tedy w krzywdzie Swoiey nie
uznawszy Satisfakcyey Słabey wszystkiey pomocy zważywszy nadzieię Satis Seper-
mittendo Negotiacye Tractatus podług naznaczoney od Imci P.P. mediatorow ter=
minu die 21 9bris Szczęsliwie zaczął, naprzod traktowania był locus intermedius
między woyskami Niemieckiemi a Tureckim na wyroczysku Karłowicze nazywa-
ney w Syrmiey między Petervaradynem y Salinkiermonem gdzie dom Congressui
Zbudowany in quadrato do tego domu weyscia od kazdego Plenipotentiariorum
Subsistencya w pośrodku domu izba wszystkiey Plenipotentiarijs, krzesła y stoli
ki itidem ex opposito weyscia postawione w pośrzodku takze przyiezdzaiąc
abyś quolibet

absq qualibet Ceremonia capiebat locum gdzie condigne cu Suo Commitatu et Aspi- Stencyi Raytaryi. Niemieckich przybywszy Imsc Pan Legat cepit locu Suu, potym przyiaw- szy wszyscy vicissim powitalisie, a tak perventu ad productionem Instrumentoru concessi- Sibi od Principalow ad tractandam pacem facultatis. Quoru tenor.

Diploma Concessae facultatis ad tractandam Pacem Legatis Plenipotentiarijs Excelsi Imperij

Praenobilis inter Viros Magnates et honoratos exornatae dotibus et praerogativis et Clementia aeterni Regis decoratae praesens Excelsi Imperij magni Cancellariae Mech- med Effendi cuius Magnitudo perennet et Excelsmi mei Imperij ab intimis Secretis Illmae inter Conspicuos Magnates gentis Messiae et circumspectae inter elatos Christianae Na- tionis Dne Alexander de Nobili Stirpe Scarlati quando Nostru hoc Imperiale diploma, ad manus Nostras pervenerit, notu Compertumq habeatis cu gloriosi inter magnos Christianos Principes et Maximi in amplissimos dominatores gentes Messiae Moderatores eximioru Negotioru Christianaru reru Publicaru amici nostri Rex Magnae Brytaniae et domini Status generales Niederlandenses, quibus Deus con- cedat Optimu finem Cu Salute et integritate imposuerunt a nobis acceptatam et aestimata Sua mediationem ad tractatus Pacis et perfectionem etiam cu amicitia renovatione internos et gloriosos inter magnos Principes Christianos et Maximos inter amplissimos dominatores gentis Messiae et Moderatores eximioru Negotioru Chri- stianaru reru Publicaru ornatos chlamyde amplitudinis et honoris insignitos ar- gumentis Magnitudinis et gloriae Sublimem et Augustu Romanoru Imperatorem et Confederatos eiusdem Regem et Rempub: Polonoru et Moschoviticaru Czarum et Ducem ac Venetam Rempub: quibus Deus Concedat Optimu finem cu Salute et integrita- te vos Excelso meo Imperio fidissimos existentes fuisse a mea Regia Mtte declaratos Legatos Plenipotentiarios et Universali facultate ac perfecta authoritate instructos Sicuti igitur deputati, ad quos inspectis Euntes ac idoneu locu favente Deo cu Pleni- potentiarijs Principu Confederatoru Convenerits, tractabitis ingenere et in Specie atti- nentia ad Pacem et terminabitis ac perficietis et Concludetis altu hunc pacis Tra- ctatu et quid quid acceptatu et Statu erit a vobis ad quos continebitur in instru- mentis qua debitis Omnino et Universim acceptu erit et ratu a mea Mtte nec fieri poterit

neq fieri poterit unquam ut ab Excellenmo meo Imperio ad mittatur actus aliquis aut dispositio in oppositum atq propterea ut sicuti demandatum est vobis satagere debeatis ut hic almus Tractatus perficiatur atq concludatur editum, quod cu ad manus Vras pervenerit tenore prædicto iuxta hoc obedientia et prompta executione dignum Imperiale meum agatis mandatum. Ita sciatis atq Signo Imperiali fidem præstetis Datu medijs diebus Mensis Mucharrem Anno 1110 in castris prope Sophiam

Copiam hanc cum vero Originali per interpretem Caesarew collatam eidemq per Omnia conformem inventam esse attestor ego Sae Rae Mttis Consiliarius aulæ bellicus et Legationis ad tractandam Pacem Secretarius. Ioannes Tiell.

Copia Plenipotentiæ ad tractandam Pacem à Rege Angliæ data die 15 Martij A.o 1698.

Vilhelmus 3tius Dei gratia Magnæ Brytaniæ Franciæ et Hyberniæ Rex fidei deffensor Omnibus et Singulis ad quos præsentes Literæ pervenerint Salutem cum pro veteri illa amicitia, quæ Nobis tam cu Srmo Principe et Dno Dno Leopoldo Divina favente Clementia Electo Romanorum Imperatore Semper Augusto, quam cum Srmo Turcarum Imperatore intercessit maxime cupiamus ut illud bellum atrox quod à plurimis retro annis inter potentissima illa bella Imperia flavit amice componatur. Sciatis quod nos fide industria prudentiaq per quam fidelis et dilecti nostri Vilhelmi Dni Pagett Baronis de Beaudesord in commitatu nostro Stafordensi eiusdem commitatus locutenentis Nri Legati q apud prædictu Turcaru Imperatorem plurimu confisi ipsum Nominavimus facimus constituimus et deputamus Nrum vero certum et indubitatum Legatum Commissarium Deputatu et Plenipotentiariu pro Tractatu Pacis aut Treuga inter nos prædictos partes belligerantes earumq Feoederatos habendo dantes eidem et concedentes Omnem et Omnimodam potestatem facultatem authoritatemq nec non mandatu generale pariter ac Speciale pro Nobis et Nomine Nro interponendi officia Omnia mediatoria ad extinguendum hoc bellum et componendas terminandasq quascunq lites et controversias inter dictu Srmu Romanorum Imperatorem eiusq Fœderatos ex una parte et ex altera parte dictu Srmu Turcaru Imperatorem eiusq fœderatos ex una parte et ex altera parte dictu Srmum Turcaru Imperatorem eiusq Fœderatos, atq de firma et stabili pace Treuga tractandi et concludendi, idq Omne quod hic inde conclusum conventumq fuerit pro nobis et Nostro Nomine tanquam pacis mediatoris signandi superque conclusis instrumentaq necessaria fuerint conficiendi mutuoq extradendi recipiendiq dantes et ulterius concedentes Legato Nostro Supra dicto potestatem authoritatemq

Signandi

Assignando Deo Optimo Maximo benigne visum fuerit ut Pacis aut Treugæ Tractatus concludatur et ad Optimum finem deducatur pro Nobis et Nomine Nrõ interponendi et declarandi Omni meliori modo et forma Guarantiam Nrãm dicti Tractatus quantum ad eiusdem approbationem et ratificationem a parte Srmi Romanorum Imperatoris obtinendam Spectare possit et generatim eã Omnia tractandi et faciendi, quæ in et Super permissio vel eorum quolibet necessaria quoquo modo vel opportuna videbuntur Spondentes et in verbo Regio promittentes. Nos Omnia et Singula quæcunq̃ a dicto Nostro Legato vi præsentium concludi transigi et concordari contigerit grata et rata acceptata habituros. . In quorum Omnium majorem fidem et robur præsentes manu Nostra regia Signatas Magno Nrõ Angliæ Sigillo communiri iussimus. Quæ dabantur in Palatio Nrõ de Kensington die 15. mensis Martij Anno Dñi 1698 . Regni autem Nostri decimo. Wilhelmus Tertius Rex

Copia Plenipotentiæ Ordinum Generalium Unitarum Belgij Provinciarum

Ordines Generales Unitarum Belgij Provinciarum Omnibus et Singulis quorum interest, aut quomodolibet interesse poterit Salutem Notum testatumq̃ facimus quum proveteri illa amicitia quæ Nobis tam cum Srmõ Potentmõ et Invictissimo Principe ac Dñõ Dñõ Leopoldo Divina favente Clementia Electo Romanorum Imperatore Semper Augusto quam cum Srmõ Potentissimo et Invictissimo Late ha bentiũ Regni Ottomanici Imperatore intercessit maxime cupiamus. ut bellum illud, quod à plurimis retro annis inter Potentmã illa bella Imperia Sævit amice componatur, Nos itaq̃ fide industria Prudentiaq̃ per quam fidelis et dilecti Nri Jacobi Colliger Legati Nri apud Turcarum Imperatorem plurimum Confisi ipsum Nominasse fecisse constituisse et deputavisse, quemadmodum Nominamus facimus constituimus et deputamus per præsentes Nrũ Verum certum et indubitatum Legatum Commissarium Deputatum et Plenipotentiarium pro Tractatu Pacis et Treugæ inter prædictas partes belligerantes earumq̃ Socios et Fœderatos habendo dantes eidem et concedentes Omnem et Omnimodam potestatem facultatem authoritatemq̃ nec non mandatum Gñale pariter ac Speciale pro Nobis et Nomine nostro interponendi officia Omnia mediatoria ad extinguendum hoc bellum et componendas, terminandasq̃ quascunq̃ lites et controversias inter dictum Srmum Potentmũ et Invictissimum Romanorum Imperatorem Eiusq̃ fœderatos ex una parte et dictum Srmũ et Invictmũ Turcarum Imperatorem eiusq̃ fœderatos ex altera parte atq̃ firma et Stabili pace vel Saltim Treuga tractandi et Concludendi idq̃ Omne quod hinc inde conventum conclusumq̃ fuerit pro Nobis et Nrõ Nomine tamquam Pacis mediatorem Signandi Superq̃ Conclusis

clusis instrumenta quae necessaria fuerint conficiendi mutuos extradendi recipiendiq dandi et ulterius concedentes Legato Nrõ Supra dicto potestatem authoritatemq, si quando Deo Optimo Maximo Benigno visum fuerit ut Pacis autfrenga, Tractatus concludatur et ad optatum finem deducatur, pro Nobis et Nomine Nrõ interponendi et declarandi Omni meliori forma et quomodo Guarantiam Nrãm dicti Tractatus quantu ad eiusdem approbationem et rati habitationem aparte Srmi Potentmi Invictissimi Romanorum Imperatoris obtinenda Sperare possit et generatim ex Omnia tractandi et faciendi quod etinsuper promissis vel eorum quolibet necessaria quoquomodo vel oportuna videbuntur spondentes et bona fide promittentes nos Omnia et Singula quaecunq a dicto Nrõ Legato ut praesentius transigi concludi et concordari contigerit, grata, rata et accepptata habituros. In quorum Omnium fidem hocce Sigillo Nrõ Majori muniri et per Consensus Nrõs Praesidem Signari curavimus per et Sub Scribi iussimus Actum Comitem die 31. Mensis Martij Anno 1698.

Ad Mandatum alte memoratorum Dnorum Ordinum Generalium W. de Nassau (L.S.) F. Fagel.

Diploma concessae facultatis ad tractandam Pacem S. R. Mtis Polonie

Nos Augustus Secundus Dei Gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lituaniae Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae Wolyniae, Podoliae, Livoniae et aliarum necnon haereditarius Dux Saxoniae, et Princeps Elector.

Notum testatumq facimus quorum interest Universis et Singulis quomodo recepta intra hosce ipsos dies amica et nexu faederis Sacri à Srmo et Potentissimo Romanorum Imperatore Notificatione de re assumendo rursus eundem inter Srmum Imperatorem et Nos atq Rempublicam Nrãm aliosq Christianos Faederatos ab una et fulgidam Portam Ottomanicam ab altera Pacis partibus utiliter Stipulandae Tractatu Ea qua potuimus expedire celeritate ad Salutare hoc Populis diuturni belli Calamitate afflictis opus invernum ac legitimum Plenipotentiarium et Magnum Legatum Nrũ destinavimus et ordinavimus Illustrem et Magnificum Comitem Stanislaw in Meszczennica Reykoray et Hensky Malachowski Palatinum Poznaniensem Terrae Lukoviensis Castrensem

Castrensem et Calecoviensem gubernatorem uti quidem praesentibus destinamus et Ordinamus ex Senatus Consilio dantes et concedentes illi Plenariam ac Omnimodam facultatem Negotium hoc Pacis Omni meliori modo nomine nrãm atq Reipubl: iuxta Instructionem datam Tractandi peragendi et acceptandi promittimus autem in bello Nrõ Regio Nos quidquid per ipsum taliter gestum, actum, acceptatumque fuerit pro rato et grato habituros esse harum literarũ testimonio ac vigore in majorem fidem Sigillo Publico manuq Nrã Communiturum dabamq ad Castra Nrã Regia in Suburbiis Leopolis die 2ndá Mnis Anno Dni 1698 Regni vero Nri 2do.

Augustus Rex.

Stanislaus Szzuska
Referend. et Rgs Rñdo.

Instructio Sacrae Regiae Mttis Dni Nri Clementissimi ad Tractatum Pacis Simultaneae cum Colligatis Christianorũ ab una et Porta Ottomana ex altera Partibus Conciliandae Illustri et Magnifico Stanislao Comiti in Moszenica Renkowy et Konskie Malachowski Palatino Posnaniensi Terrae Lubloviensi Castrensi et Calecoviensi Gubernatori Magno Legato atq Plenipotentiario Regio et Reipubl: data in Cancellaria Regni die 5. Mnis Anno Dni 1698.

1mò Illustris et Magnificus Legatus Plenipotentiarius recepta hac ex Cancellaria atq Thesauro Regni expeditione quam primũ accinget se itineri recta per Hungariam versus Salankemen locũ qui pro congressu ad Tractatũ hunc destinatus est

2do Apparatum decorem Aulae atq honores debitos Regi et Reipubl: habere servare ac praeferre Omnino jubebit quo a vita Regni huius ac Nominis Srmã Regiae Mttis Dni Nri Clementmi gloria non retineri modo, sed augeri valeat ut vero aula et Comitatus Suus bene ac decenter rei queat habebit Ordinariam Magnis Legatis facultatem et potestatem iudicandi ac decidendi Omnes intervenientes Causas.

3tio Cum Tractatus istius fundamentũ rationibus Regni Nri Contrarium nobis inscijs per Srmum Romanorũ Imperatorem atq Rempb. Venetã Suo et Nro Nõe cũ Porta Ottomana peractũ sit Nempe uti Possidetis ita Possidete

ita Possidete pro primis et ante omnia anniteri declarari Regulam hanc et fundamentum uti possidetis nequaquam involvere possessionem Camene ci Podoliæ in manu Turcarum cum de eo semper et per omnes Tractatus sensiva ac specialis integre restituendi præcustodita fuerit conditio.

4to Tali igitur securitate atque exemptione Camenecii et ex uti possidetis inte gre Regno huic restituendi habita ac stipulata nec non declarata perpetua ad Podoliam et Ucrainam sanguine astante Reipublicæ impen dijs jam pridem per Dei gratiam vindicatas, quorumvis Pactorum ac in universum omnis cujuscunque prætensionis ad liberrimum hocce Regnum etiam Donativi Tartarorum vulgo Upominky abolitione et cassatione pro primo gradu promovebit in solatium damnorum deperditarumque Provinciarum Terras Valachiæ et Moldaviæ cum Budziak prout in suis sciat circumferentijs Regno nostro perpetuo ut jam olim pertinebant attribuendas.

5to Quod si huic gradui apponetur fundamentum ut possidetis instituet con gressui cum Legatis Christianorum præcipue Serenissimi Imperatoris repræsenta bitque fundamentum hoc sine Nobis contra Nos acceptatum esse alia quam ra tione pensanda Nobis erunt Provinciæ Kijovia, Smolenscia, Staroduben sis, Czernichovia, totaque terra trans Borysthenem atque Zaporosia in gratiam fœderis sacri ad Moschoviam avulsa quo loco exagerandæ da mna desolationes Regni perditi non semel exercitus facta perutilis pro Serenissimo Imperatore diversiones uti testantur expugnatum Budinum eo anno quo Illustris et Magnificus Dux Jablonovius post Sylvas Bucovienses exercitibus Turcarum cum Serasklero atque Crimensibus, Bialogro densibus Tartaris cum Hano occurrens memorabili per continu os novem dies conflictu eosdem fatigavit ac aperta sibi per passus in superabiles Bucovienses via elusit captum Soczavium eo tempore quo Divæ memoriæ Serenissimus Rex ingressus loca Budziacenses Seraskierium cum Exercitu Turcarum atque Hanum cum universis Hordis contra se sustinuit egesti denique jam ducenti debiti adhuc et inso luti Exercitui Triginta Milliones pro quorum meliori expressione suppeditatur hic copia instructionis recentis ad Serenissimum Imperatorem Ablegato Extraordinario Reverendo in Christo Joanni Gomolinski No minato Kijoviæ Episcopo data satis diserte commemorantis

Præmissa

Praemissa Omnia.

6to Post Omnem Navatam industriam atq operam: si gradus iste nullatenus Successerit Stabit in Secundo immobiliter retinendo scilicet (eiectis tamen ac transportatis Omnibus in Asiam Tartaris et Budziach) Moldavia Integra atq jam ex fundamento ubi Possidetis capiatis Enim Moldavia Jassy adhuc Anno 1680 Regi in Persona ibidem existenti Juramentum fidelitatis praestitit atq ob fidem fideli Suae Archiepiscopum Suum in manus Regis tradidit ab hoc gradu recedere non poterit nisi periculum rumpendi Tractatus atq contra Solum Regnum Nrum vertendi belli Turcici praevi derit.

7mo Pro tertio et ultimo gradu Supposito Semper integre restituendo Camenecco atq abolitione Omnium Pactorum et cuiuscis Praetensionis nec non translatione Tartarorum Biallogrodensium et Budziach ut jam Supra insinuatum est persistet circa territoria et districtus Moldaviae actualiter à Nostris militibus et Praesidijs possessos videlicet circa Czernichoviensem, Sociaviensem, Niamcensem, Dorhoviensem, Hyrlaviensem, Chotymensem et Serocensem iuxta suos limites antiquos et dependentias ita ut limes sit ulterior fluvius Tyras protensive à mare Nigrum ab eo gradu Non poterit dimoveri Nec habebit facultatem nisi prius facta à Srmâ Regia Mte Nova resolutione casu quo illa necessaria fuerit.

8vo Ordinem Tractandi Negotij utrum scilicet Omnes insimul Legati Christiani per primos suos gradus, tandem per Secundos et Sic ad ultimum se expedire et finaliter resolvere an vero per prioritatem temporis Sacri Foederis unus quisq integrum suum Tractatum absolvere debeant relinquit Sacra Regia Majestas Dnus Nr Clementissimus Prudentiae Magni Legati. Videtur tamen magis esse naturalis simultaneo tractatui modus absolvendi per gradus Omnium Legatorum simul et semel sed huius resolutio melior ex re oculis subjecta fieri poterit.

9no De Compensandis damnis per Turcas et Tartaros antiquioribus et recentioribus nihil quidem in gradibus insinuatum est sed per

Omnes

Omnes curabit pro sua industria compensationem eorum promoveri quantum fieri poterit. Eorundem quoq damnorum Sermo Imperatore urgebit redintegrationem. Si ibidem dabitur occasio vel saltem praecavebit securitatem conveniendi de iisdem compensandis non solum ex rationibus suprapositis sed etiam ex capite retentarum vel aliò distractarum Decimarum de Regno scilicet Neapolitano et Siciliae nobismet solis per Sedem applicatarum.

10mo Terra Sancta ac locus Passionis Dominicae Dni Nri Jesu Christi quatenus prout olim ita nunc habeatur in administratione et cura Ritus Catholici Romani Religiosorum Patrum Bernardinorum usq Francisci omnino promovebit ac obtinere curabit.

11mo Cum in tractatibus omnibus bene et feliciter obtinendis bene plurimum intersit, favores multorum comparare, studebit omni opera lucrari Hominum Tartarorum Comitis Tholicki interpretis Mauroiordati aliorumq quos valere cognoverit secretam pro partibus Nris assistentiam et adiuterium apud ministros Portae.

12do Non ideo tamen naturalem cursum quaerendae amicitiae atq gratiae ministrorum mediantium Potestatum intermittet quinimo imprimis illas favorabiles partibus Nris reddere omni quo poterit curabit modo ad quos etiam conciliandos literas a S. R. Ctte accipiet.

13tio Singularem quoq habiturus est amicitiam atq confidentiam cum Legato Moschoviae cuius vincta opera facilius negotium hoc in partem Reipublicae succedere poterit.

14to Restitutionem omnium captivorum tam à Turcis quam à Tartaris urgere atq procurare non intermittet.

15to Singularis curanda est in eo Tractatu cautio ne post factam Tartari ordinarias insolentias atq excursiones in Regnum quovis obtenta attentare praesumant, taliq casu in satisfactionem ministrandae perfulgidam Sedis Justitiae damna omnia illata per eandem refundantur atq Hanus Crimensis ex officio deponatur uti violator Pacis.

16to Instrumentum demum ultimariae Legationis et quae circa eandem sunt habere ad manus curabit.

17mo Ex Instantissima Recommendatione Ap. Sedis unito cum aliis Legatis

Christianorum

Christianorum Consilio promovere in articulos Pacis annitetur quatenus Patriarcha Syria Uniti Ritus Graeci detrusus ex Sua Sede a/tte Schismaticorum restituatur in Possessionem eiusdem eademq ipse et Sui Successores fruantur Infuturum Sine quavis persecutione, Catholicis denum Omnibus in Statu Turcico existentibus quatenus Privilegia antiqua reddantur cum libera Ecclesiarum aedificatione antiquarumq reparatione extra Omnem persecutionem et Jurisdictionem Patriarcharum Ritus Schismatici Graeci.

18uo Moldavis quoq ac Valachis curanda erit eadem Communi opera Christianarum Potentiarum et a iugo Servitutis hactenus imponi Solito Sint liberi ac Si poterit obtineri relinquantur in Statu libero eligendi Reges Poloniae in Suos Patronos Sine homagiali Sint comprehensi eadem Sacro Foedere.

19no Ad Securitatem Commerciorum, quae Omni meliori modo Stabilienda Sunt pertinent quatenus post initam pacem licitum ad libitum Sit Omnibus armenis Graecis alijs Mercatoribus Regni et Magni Ducatus Lithvaniae, tum quibusvis hominibus literas passus S.R. Mtis habentibus Secure ac Sine quavis depactatione transire per Budsiak Trapisontum et Arzerum Omnesq alias Turcicas portes

20 Deniq quatenus tam Trapisonti et Arzeromi atq in Budsiak quam etiam in Crimea Caffie et Baccisarai licitum Sit destinatis a S.R. Mte Dno Nro Clementno Spro requirendis et retrahendis captivis degere ac Commorari Sine persecutione et cuiuspiam perhorrescentia.

21mo: Correspondentiam rectam atq punctualem cum S.R. Mte eiusq ministris instituere, atq quanto celeriorem Omnibus meliori modo curabit. Eandemquoq Viennae Si Opus fuerit cum Rendo Ioanne Lomolinski Nominato Episco Livoniae Extra Ordinario Regio Ablegato Observare recordabitur.

Reliqua in eosdem fines diligenter ac utiliter peragenda illibatae fidei Conscientiae, Activitati, Dexteritati, et Prudentiae committimus.

Ad Mandatum S.R. Mtis Dni
Nostri Clementissimi proprium
Stanislaus Seruda
Referendarius Regni

Post traditionem Sibi invicem Instrumentorum y po przeczytaniu Onych podanego in ulteriori Cursu Tractatus iedenndziestemu Zyczę eorundem Ministry tym Complementem Zabrali czas. Dalszy Zas ciąg Serys Controversijs inter

locutione

locutione trawili Strona Strony porozumiewaiąc, his agitantibus Sole ad occasum Sek lone integrum Negotium distulit do przyszłey konferencyi, to iest ad 22 eiusdem, tego dnia popołudniu o trzeciey iuż aby Omnibus Solemnitatibus przybył JmSc P. Woda in horam destinatam, tam pro krotkiey Ceremoniey przystąpili ad fundamentu pacis. uti Possidetis, ita porro Porro possideatis Solenniter requisitus od Posła Angielskiego Mediatora ieżeli hanc Regulam positi fundamenti acceptat aut non iterum od Olsidenskiego, tertio à Plenipotentiarijs Turcicis odpowiedział wprzod Cavendo Sobie integrum cum Omni apparatu bellico generaliter nic nie excipiując restitutionem Kamieńca abolitionem donatiwy vulgo Kożuchowego nullam Controversiam całych woloch deklarował, in eam Methodum à Se Suscipi Regulam fundamenti positi, z tąd dopiero orta Controversio, a naypierwiey od Posła Angielskiego, ktory impatientissime et torvo Oculo wysłuchawszy odpowiedzi zabrał się ad Explicationem positi fundamenti, mowiąc że nie iesteście in possessione zupełnych woloch Kamieniec zas in Possessione Turkow Donatiwom Tatarskie Separatim traktowane być powinno, gdyż ad fundamentu positum non Spectat. Potym Turcy exarserunt powiadaiąc hac Methodo ani traktować chcą ani mogą, poniewaś ta illacya iest contraria concessae im od Cesarza Tureckiego facultatis. Kiedy tedy pertinaciter circa Suas propositiones Stawaiące obiedwie Strony zważyli Mediatorowie feliciora ac faciliora in futurum Ominando Solwowali sessią. Po tey konferencyi powracaiącey JmSc Pan Woda wstąpił do Ichmościow Panow Posłow Cesarskich implorando opem ut vivent et meliori gratia et favori recommendent Ichmościom P.P. Mediatorom interessa Polskie donosząc, że ullo possibili modo od Swoiey deklarowaney Propozycyey odstąpić niemoże do kłada iąc ieżeli merita Rzpltey Polskiey nullum in nich habent respectum, przynaymniey habeant considerationem zasług Naiaśnieyszego Krola JmSci teraznieyszego Szczęśliwie Nam Panuiącego, ktore swiadczył na usłudze Cesarza JmSci będąc czas nie mały, wszystkiego Gnalissimus Gubernator, cum dispendio zdrowia y fortuny, deklarowali się assistere rebus Nris Ichmość P.P. Cesarscy to intimowano iż wyrozumieli z Ichmościo P.P. Mediatorow że Turcy nec partem minimam

Woloskiey

Wołoskiey Ziemi nieustąpią ani też powrocą Kamieniec absq demolitione, potym prosili JmP. Wdę aby tak Swiętobliwie potsiu dzieło, tam difficili nie trudził propositione, iterum atq iterum protestował się przed nim że Swoiey propozycyi odstąpić nie może etiamsi Subsequatur periculum Tractatus, który żeby miał Żadnego Polsce nie przyniesie pożytku satius dobro prosequi woynę przy bakiewnych Króla Jmści Woyskach, aniżeli zły przyiąć Pokoy. Potym requisiwit żeby go informowali de Statu Swoiego Traktatu in quibus haereat terminis odpowiedzieli że iadą na naznaczoną sobie pro 1. Decembris konferencyą y tam finaliter concludent. będą iuż in ultimis gradibus. Potym zaraz zaiutrz posłał mnie do Posła Moskiewskiego cum intimatione iż z wielkiey trudności et iuż spe boni eventus idą mu rzeczy Polskie. Więc potrzeba aby secundum Pacta wiecznego z nimi pokoiu doskonale assistał. Odpowiedział Jeżeliby się zemną o przeszłe Inconveniencye Poseł Polski poiedna, na ten czas swoie offiarę interponować, wyrażało mu się dosyć sufficienter. Że to inszą drogą casus Pijs ponie chodzi, nec est potestas Jmści P. Wdy. ale Samego Prymeyszato y całey Rzpltey Polskiey. Na to odpowiedź taka Ponieważ nie chce Poseł Polski na tym mieyscu rekoncyliacyi zemną. Więc wracać będę per Ducalem Prussiam. Odpowiedziało się y na to iż te drogi siła wezmą czasu, ponieważ by y Naszemu Posłowi na Krym do Warszawy powracać przyszło. Obiedwie tedy deklaracye tak Jchmściów PP. Cesarskich, iako y Posła Moskiewskiego przypadały do myślenia. Nazaiutrz Posłał mię do Posła Weneckiego, tanquam ad Foederatum prosząc ażeby On przynamniey ex Pietate Christiana Succurrat rebus nris, y nierozdzielnie trzymać się z nim raczył, Obiecuiąc że też w tego Propozycyach firmiter assiste y niepierwiey swoy trakt zakończyć usiłować będzie pokiby iego desideryi zadosyć się niestało, ten wielką maiąc w Promocyi Posłów Cesarskich Nadzieię indifferentem pokazał się. Intra hoc Spatium czasu przychodzi wiadomość z Polski niebardzo in Consolationem kiedy do nas pierwsza ~~[illegible]~~ de conflictu Woyska Naszego z nieporownaną Potencyą Tatarską. Druga że Książe Brandeburskie hostilibus armis wziął Elbląg, et ultra progredi conatur co comprobavit list od Króla Jmści Pana Naszego Miłościwego, takowe w sobie maiący kontenta. Multa gemens Magnoq animum labefactus amore Oyczyzny miłey

Boskiey się

4

Boskieysz oddawszy Opiece a quo Sancta desideria recta consilia et iusta sunt opera czeka impatiens przyszłey konferencyey, ktora Octo Sole die 3tia Decembris nastąpiła i tidem abzq Omnibus Solennitatibus naznaczoną starę godzinę tam vicissim przy zawarciu unus ab altero favorabilia sperando petit JmP. Woda na czym przeszła hesterna konferencya przypomniawszy żadną miarą a suo proposito discedere deklaruie. Potym Mediator Angelski wziowszy na stronę Posła Polskiego persuaduie, ażeby stricius in proponendis z Turkami się stawił opisuiąc ich w traktowaniu zwyczay. JmsP. Woda pro informatione podziękowawszy iżod nim priwatnie przyiednałowcye deklaracyey aprasza Medyatora Angelskiego ażeby nakłonił per privatam instantiam ad facilior Turkow, co kiedy się stało zaczyna Mauroturdaty Plenipotentiarius Turecki tywodzęc Possessionem locorum tak armis Turcicis Kamienca, Podola, y Ukrainy, iako też et nostris. Ziemi Wołoskiey et recuperationis Podolskiego kraiu, inter caetera considerationem Kamienca maximam tak u Turkow iako y u nas. U Turkow że to iest Kamieniec wstęp do całego Chrześciaństwa Monarchiey. U nas że to iest ante murale Oyczyzny nasszey, ktore zastania, Ukrainę, Podole, y insze Polskie Xięstwa respicitę Sąsiedzkie Prowincye, Potym że to Polacy non obstantibus exercitibus Turcicis loca in desertis Valachiae samsis etiam ipsa deserta malenkiemi osadzali Fortałkami et Prasidiis y więcey iako musi godzi to pro suo militare interesse JmP. Woda exarsit na to widząc że per gradus kampanie Polskie trophaea et victorias ex hoste obtentas, przez Nasas: Nieśmiertelney Pamięci Jana Trzeciego Krola Polskiego pominowszy Chocimskie, Wiedenskie etc nie dawną za pierwszy Bukowinę zpychanie z Pola Nieprzyiacielskiey potencyey, ktora y był y Saraskier in Persona ze Dwudziestu Tysięcy Turkow Armatami et Omni apparatu bellico Han z wszytkiemi qualiter Ordami, ktorych Poltoraikroc Sto tysięcy adimplebatur Numerus dla utrzymania Wołoch, y zasłonienia kraiu, potym pominowszy insze Budziacka, gdzie sam in persona sua nieśmiertelney Pamięci wyżey wspomniany Krol Polski pominowszy Wołoskiey Ziemi granicę między Budziackich Tatarow Koczowiskami ex liste struxerat tumulos, aszkie generaliter iakie tylko zgromadzić się mogły in defensionem swego Państwa siczyt Tatarow Potencye, tego gdy go czas pory woienney powracał odebrał Heniagium w Jasach od Hospodara Wołoskiego in oppignoratione od tegoż danych Metropolita Wołoski Potym osadzenie Soczawy expugnacyą Sorolii

cyę Seroki, gdzie także in Persona naydował się Seraskier expugnacyę Niemca w którym znaydowałysię Praesidia Tureckie, a prócz tego Commitabany grassuni Victoriis ubię Stodwakroćsto tysięcy nigdy mniey nad Pięćdziesiąt Tatarow przy których rzeczy nie znaydował się Han to Sołtani. Zawsze oprócz tego waleczne Hetmanow alieye bez porachowania przy attaku Kamieńca, przyzabieraniu kilkakroć razy Zahary wycinaiąc przy niey kilkakroć Kozarow, tak że nieraz z Rożany z Pola Kamienieckich Pasza cum assistencyi Tartarici u Samych Bramach noverat gladiu, tak tedy Serenissimus uspokoiwszy Sinistram interpretationem alieyi Polskich rzeczy wszystkimi dowiodszy dokumentami, rabuit sua verba Delator, tandem przestał Mediator Angelski gdy porzuciwszy ambages, które barziey irritant, aniżeli rem sopiunt przystąpili ad Seria proposuit rzecz pierwszą animam tractatus Granice wszystkie Strony in amulationem, Turci potrzebowali, aby Jm Pan Woda pronat granice przesze tylko trzymaiąc się possessora Jm P. Woda zaprosił aby Turcy deklararent iżeli consentiunt na to co przedtym proposuerat inter partes ligantes do uspokoienia przymówił się Mediator Angelski iuxta fundamentum Pacis teneat quisq possessa expliluiąc tak Turcy Kamieniec cum adiunctis podług rozgraniczenia prawa demolitione okopu S. Troycy Polacy Circa Possessa Wołoskiey Ziemi podobało się to medium Turkom, nas zaś onerabat, kiedy tedy być ynaczey niemogło tu koniumktury Woyczyznie naszey zapatruiąc się na takową woynę potrzebuią Polonii desiderię zaś Rzeplitey non apparet ukontentowanie, tu Niemcy, Moskał, ultimos honeg gradus periculum in mora moraq castigat. Punctum Sextum Septimum w Instrukcyi daney reflektować się każe dokładaiąc nisi periculum rumpendi Tractatus, atque Contra Solum Regnum Nrum restandi Belli Turcici gravidierit. deniq pro Tertio et ultimo gradu Supposito semper integre restituendo Cameneco atq ab olitione Omnium Pactorum et cuiusuis praetensionis deventum est. Iuż przy dokonczeniu samym konfederacyi postraconym zupełnym dniu in concertationibus ad propositionem Angelskiego Festa Commutationis Possessorum co dque tulit utraq pars. Zaraz porwawszy się è suis locis. Solwowali Sessię do iutra do rana scilicet ad Nonam Decembris. Powracaiącey Jm Pan Woda. Implorando operam

itorum

iterum atq iterum wstąpił do Jchmciów PP. Cesarskich pokazuiąc Summam Consternationem a potym pytaiąc się Jezeli nie skończyli Traktatu czyniie! Odpowiedzieli że iuż tylko traktuią de tempore evacuationis et demolitionis, ac dislimitationis, tym barziey pomieszany przypomniał Pimlita Sacri Foederis, w którego Ne pars sine parte Tractatum inlat daleko barziey conchidat responsum Lubosmy skończyli Traktat nasz hac conditione rednali, że nie przystąpiemy do podpisu poki Omnibus foederatis nie stanie się Satisfakcya et instrumentow Pactorum in deposito u Jchmciów PP. Mediatorow. będzie z tą expostulacyą y do Posła Weneckiego iedzie post parum Nocto respirium iechał ad Congressum in primo Exordio Turcy się cofneli o Commutacyi wspomniec nie pozwalaiące atali za sesione strony obrócyły czas in particularia Colloquia. Sessia zaś limitowana ad 10mam Decembris. Powracaiąc ex congressu, Kiedy czyni reflexionem nad Odmianą w Traktowaniu Turków investigare z dalo mnie się. Jezeli Poseł Moskiewski nie skończy Traktatu wrócił mnie do Medyatorow, prosząc aby go hac de re informowali Mediatorowie. maiąc w tym ratis skrupułt znali in altimis gradibus propozycyi swoich być Posła Moskiewskiego powiedzieli kiedy tedy dobrze rem acu tangere niepodobna było, poiechałem do Maurokordatego inszy wymyśliwszy potrzeby, tam zastałem Cesarskiego y Moskiewskiego Sekretarzow, ktorzy ex Turcico idiomate in Latinum instrumenta Pacis przepisowali, z tamtąd wracaiąc wstąpiłem do Posła Moskiewskiego. Solennissime manifestuiące się że sobie contra Pacta wiecznego z nami Pokoiu pozwolił armistitium, uczynił nullo intuitu interessow Polskich. z tamtąd Powróciłem do Posła Naszego cum relatione potym maior coepit desperatio. tym barziey nie odwłocząc 10 Decembris Jechał na Konferencyą umyśliwszy accomodować się tempori et fortunae zaczęła się konferencya, a limitibus imść Pan Woda iterum atq iterum kiedy o zupełne Wołochy urgebat fortissime. Turci nie chcąc się pokazać nie tak uporczywemi expostuluią z Medyatorem Angelskim aby produkował in scripto deklaracyą Cesarza Jmści za nas. Tym sposobem się Medyator Angelski powiedaiąc że ich mieć niemoże pretensie między skryptami

Zamieszana

4

tym barziey urgent Turcy aby bez odwłoki producat powiadaiąc że z tąd
pendet pomiarkowanie nasze z Polakami, którzy niech się przeyrzą Cuius favo=
rabilior inclinatio hostisne an amici? Cuius essentiale Susceptae à Nobis Came
necii demolitionis fortalitiorum Moldaviae evacuationis et integrae restitutionis
Zdumiały Supra Sortes Oyczyzny Swoiey, który dare lacrymas non recusasset
gdyby w tego miał Nieprzyiacielskie bez zapomnienia nie zapatrywał się oko
Consilium vultu tegit ac Spem Nullam fronte Serenat, gdy tedy fatum barziey
niż Słuszność kierowało usty Manifestuiąc się nim go appellurować będą Twod
dzeniu Zupełnego Kamieńca w lassowaniu Donatywow Paterskiego y wyrze
czenia się quocunq praetextu Ukrainy ad Commutationem przystąpic Żeckce
czeli colickolwiek Stanowic będzie in virtute że mu w tym trudnie, Niechcąc.
Zato Ichmć PP. Posłowie Mediatorowie, iakiegokolwiek dawszy otuchę wpro
wadzili in Commutationem, który gradatim czyniąc Magno Sudore et quacunq
poterat arte przez dni dwa incessanter kołataiąc et ad foederatos et ad Media
tores ultimarie tedwie nie prosząc, Skoncżył z Turkami in eam methodum
układaiąc Pacta prout obloquitur instrumentum Pacis. Po skonczonym
Traktacie Molestijs frasto non defuit labor, ho Sagacitas Ichmściów PP. Cesar
skich Semper in peius rebus Nris Omni Conatu usiłowała, aby Instrumentum
Pacis wprzod niż insi Foederati odpisał. Jmć P. Woda, który tandem ex
Suprema Penitiarum pressura na Swoie Zdobywszy się Swobodę deklarował
Ichmćm iż dotąd Służąc był dokądem musiał teraz iestem meae potestatis ieko
Scie primi dawali we wszystkim Posłowi Moskiewskiemu, taki et in hoc ocurrentii
ia zas Secundum Pacta Między Panem moim y Całą Rzplitą a Carem Moskiew
skim Constituta Sprawić się powinien. Poseł Moskiewski po przedniwszy tak
cum Conclusione armistitij nie zapatruiąc się, na nasze iakie kolwiek poste=
pki in Contrarium Pactorum, tak też cum Signatione Instrumenti die 23 Janua=
rij podpisał Swoy Traktat, O czym tak prętko Jm P. Wodzie wiedzieć się do
stało wyprawił mnie do niego cum Solenni Manifestatione że ani z Zaczynanie
armistycyi oglądał się na Interessa Polskie, ani czekaiąc terminu naznaczonego
ad Signationem

ad Signationem Instrumentorum (Będy to był campus pokazania Confoederatorum Christianorum animis potentiae et amicitiae) pierwszy pospieszył maiąc iescze za sobą res inconclusas Rzplitey Weneckiey, w czym z konfundowany żadnego nie dał responsu. Imść Pan Ruda Die 26. Januarij accessit szczęśliwie z Ichmściami PP. Posłami Cesarskiemi do podpisania Instrumentorum in eam methodum. Jechali wziąwszy miedzy się do karety Imści Pana Rudę cum Comitatu Kawaleryey gentium Christianorum, tą praecesserat za karetami Reytaryey dwa Regimenty Piechot, które przed nimi ordynowane były ci ludzi wszyscy tak konni iako y pieszi stanęli w paradzie, a kawalerowie praecedendo wysiadaiących z karety wprowadzili. Tureccy Posłowie insimili assistentia Jazdy y Janczarow ad eundem przybyli Congressum, a tak zabrawszy zwyczayne mieysce swoie czytać Instrumenta porządkiem rozkazali po przeczytaniu tych naypierwiey Medyatorowie tradiderunt unicuique proprium cum solenni congratulatione, też Ichmść PP. Plenipotentiarij odebrane od Ichmściow PP. Mediatorow, wraz pióra wziowszy podpisali y przypieczętowali a potym kazawszy otworzyć na czytery strony drzwi apertas tubas przy zgromadzeniu Universalis ferme totius orbis Provinciarum populi. Z należytym komplementem mutuo strona stronie Instrumenta oddali, po tych oddanych ympe praszali się, nomine Monarchow swoich, ściskaiąc się po trzykroć razy y całuiąc Ichmściow Panow Mediatorow pro cura et Solicitudine, wszyscy Plenipotentiarij dziękowali. Ludziom w sprawie będącym z ręczney strzelby designando pożądany pokoy po trzykroc razy wystrzelić kazano, tyle y z armat. Et hic perfecti Operis Terminus habet et bene apud memores Veteris stet gloria Facti.

INSTYTUT OSSOLIŃSKICH

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

DIGITAL – CENTER
ul. Ostatnia 17
60-102 Poznań
www.digital-center.pl
biuro@digital-center.pl
tel./fax (0-61) 665 82 72
tel./fax (0-61) 665 82 82